

Pismo Związku Polaków w Rumunii

Polonus

10 (276) 2019

Revista Uniunii Polonezilor din România

Dożynki Prezydenckie

Odbываяce się w Spałe Dożynki Prezydenckie mają jeszcze przedwojenną tradycję. Po raz pierwszy zostały zorganizowane w 1927 r. przez ówczesnego prezydenta RP Ignacego Mościckiego. Tradycję przerwał wybuch II wojny światowej w 1939 r. Powrócił do niej w 2000 r. prezydent Aleksander Kwaśniewski i odtąd imprezę kontynuują kolejni prezydenci.

Dożynki odbywają się na terenie Ośrodka Przygotowań Olimpijskich, gdzie tradycyjnie organizowane jest Miasteczko Regionów. Prezentuje się na nim 16 polskich województw oraz sponsorzy i zaproszeni goście. W samym centrum Spały natomiast wystawiają się twórcy ludowi, producenci żywności czy koła gospodyń wiejskich.

Sărbătoarea Roadelor organizată de Președinția Poloniei

Sărbătoarea Roadelor organizată de Președinția Poloniei în localitatea Spała are o tradiție îndelungată, de dinaintea războiului. A fost organizată pentru prima dată în 1927 de către fostul președinte al R.P., Ignacy Mościcki. Tradiția a fost întreruptă de izbucnirea celui de-Al II-lea Război Mondial, în 1939. S-a revenit la această tradiție în anul 2000 datorită președintelui Aleksander Kwaśniewski și de atunci evenimentul este organizat de fiecare președinte.

Sărbătoarea Roadelor are loc pe terenul Centurului de Pregătire Olimpică, unde în mod tradițional se organizează Orașelul Regiunilor. Aici participă 16 voievodate din Polonia, precum și sponsorzi și oaspeți invitați. În schimb, chiar în centrul localității Spała expun artiști populari, producători de alimente sau asociații sătești ale gospodinelor.

Gospodarzem dożynek 15 września był już po raz piąty Prezydent RP Andrzej Duda wraz z małżonką Agatą Kornhauser-Dudą. Spotkali się oni najpierw z grupami wieńcowymi, wręczali dyplomy uznania i przyjmowali ofiarowywane im podarki. Polaków z Bukowiny, na zaproszenie Kancelarii Prezydenta RP, reprezentowały w tym roku połączone delegacje z Bukowiny rumuńskiej i ukraińskiej: poseł Victoria Longher, prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher i ks. dr Stanisław Kucharek – proboszcz z Nowego Sokoła oraz Maria Malicka z Dolnych Piotrowiec i prof. Helena Krasowska pochodząca z Panki. Para Prezydencka od Polaków z Bukowiny otrzymała tradycyjny kołacz.

Następnie odbyła się Msza św. w Kaplicy Polowej Armii Krajowej z poświęceniem wieńców, a po niej niezwykle barwny korowód z wieńcami na miejsce Ceremoniału Dożynkowego, który poprowadził Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Mazowsze”. Para Prezydencka wręczyła nagrodę zwycięzcom w konkursie na najładniejszy wieniec dożynkowy – gminie Koprzywnica w województwie świętokrzyskim. Przemówił Prezydent RP Andrzej Duda oraz minister rolnictwa i rozwoju wsi Krzysztof Ardanowski. Uroczystości zakończył występ zespołu „Mazowsze”.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Foto: Archiwum Dom Polski | Arhiva Dom Polski

Gazda Sărbătorii Roadelor din 15 septembrie a fost pentru a cincea oară președintele R.P., Andrzej Duda împreună cu soția sa Agata Kornhauser-Duda. Prima dată s-au întâlnit cu grupurile care au prezentat cununi specifice sărbătorii roadelor acordându-le diplome și au primit cadourile oferite de participanți. La invitația Cancelariei Președintelui R.P., polonezii din Bucovina au fost reprezentați de delegațiile Bucovinei românești și ucrainene: deputatul Victoria Longher, președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher și pr. dr. Stanislav Cucharec – parohul bisericii din Solonețu Nou, Maria Malicka din Pătrăuții de Jos, Ucraina și prof. Helena Krasowska, originară din Panca, Ucraina. Din partea polonezilor din Bucovina cuplul prezidențial a primit un colac tradițional.

A urmat apoi Sfânta Liturghie în Capela militară a Armatei Naționale cu sfințirea cununilor, iar după aceasta, o paradă deosebit de colorată a cununilor până la locul desfășurării Ceremonialului Sărbătorii Roadelor. Ceremonialul a fost condus de către Ansamblul de Căntece și Dansuri populare „Mazowsze”. Cuplul prezidențial a înmănat premiul câștigătorilor concursului „Cea mai frumoasă cunună pentru sărbătoarea roadelor” – comunei Koprzywnica din voievodatul Świętokrzyskie. Au susținut discursuri președintele R.P., Andrzej Duda, precum și ministrul agriculturii și al dezvoltării rurale, Krzysztof Ardanowski. Evenimentul s-a încheiat cu un concert al ansamblului „Mazowsze”.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

**Szkola Podstawowa z Przedszkolem
im. Krystyny Bochenek
w Pojanie Mikuli**

Dokładnie 10 lat temu, w dniu 9 października 2009 r. w Pojanie Mikuli odbyło się uroczyste otwarcie budynku szkoły, wzniesionej i wyposażonej w całości z polskich funduszy. Była to jak do tej pory największa polska inwestycja na rzecz polskiej mniejszości na Bukowinie.

Szkola, z której we wrześniu 2009 r. przeprowadzili się uczniowie z Pojany Mikuli do nowego budynku, powstała 1963 r. w tak zwanej „dolnej” części wsi zamieszkałej przez Polaków („górną” zamieszkiwali Niemcy sudeccy, a po ich wyjeździe po II wojnie zasiedlili ją Rumuni). Szkoła posiadała cztery sale lekcyjne, pokój nauczycielski i składzik na materiały dydaktyczne. W październiku 2002 r.

**Școala Gimnazială cu grădiniță
„Krystyna Bochenek”
din Poiana Micului**

Cu exact 10 ani în urmă, pe 9 octombrie 2009, în Poiana Micului a avut loc deschiderea oficială a clădirii școlii construite și dotate în totalitate din fonduri poloneze. A fost și este până în acest moment cea mai mare investiție poloneză în folosul minorității poloneze din Bucovina.

Școala veche, din care elevii s-au mutat în clădirea nouă pe 9 septembrie 2009, a fost construită în 1963 în așa-numita parte de jos a satului locuită de polonezi (partea de sus a fost locuită de germani sudeți, iar după plecarea lor, după cel de-Al II-lea Război Mondial, au venit aici români). Școala avea patru săli de clasă, o cancelarie pentru cadrele didactice și o încăpere pentru materialele didactice. În

dobudowano do niej salę języka polskiego. Przedszkole w ostatnich latach istnienia szkoły mieściło się w Domu Polskim, gdzie po jego remoncie panowały odpowiednie warunki.

W 2006 r. Związek Polaków w Rumunii zapoczątkował starania skierowane do Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” o budowę nowej szkoły, ze względu na bardzo zły stan funkcjonującej szkoły. Podczas wizyty na Bukowinie w czerwcu 2006 r. marszałek Bogdan Borusewicz uroczystie wręczył mieszkańcom Pojany Mikuli uchwałę Senatu RP w sprawie budowy szkoły z przedszkolem. Rozpoczęto ją we wrześniu 2007 r. Koszt inwestycji wyniósł półtora miliona euro, w całości przekazanych przez Senat RP za pośrednictwem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Fot. Elżbieta Wienusewska-Calistru

Placówka o powierzchni 1600 m² znajduje się na terenie 4000 m², należącym do Związku Polaków w Rumunii. Posiada 12 klas szkolnych, w tym dwie zajmują oddziały przedszkolne, bibliotekę, salę gimnastyczną oraz gabinet lekarski z oddzielnym wejściem, służący całej miejscowej społeczności. Szkoła w całości umeblowana została dzięki polskim funduszom. Jej uroczystego otwarcia dokonała 9 października 2009 r. wicemarszałek Senatu RP Krystyna Bochenek oraz prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Maciej Płażyński. Oboje zginęli 10 kwietnia 2010 r. w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem.

Fot. Szymon Brzóska

octombrie 2002 s-a mai construit o sală care era cabinet de limba polonă. În ultimii ani de existență ai școlii, grădinița a funcționat în clădirea Dom Polski din localitate, unde, după renovare, copiii au avut condiții bune.

În anul 2006, Uniunea Polonezilor din România a început demersurile către Asociația „Wspólnota Polska” pentru construirea unei școli noi din cauza proastei stări a școlii în funcțiune. În iunie 2006, în timpul vizitei în Bucovina, președintele Senatului Bogdan Borusewicz a înmănat festiv locuitorilor din Poiana Micului decretul Senatului R.P. privitor la construirea școlii cu grădiniță. Aceasta a început în septembrie 2007, iar costul investiției s-a ridicat la un milion și jumătate de euro trimiși în totalitate de Senatul R.P. prin intermediul Asociației „Wspólnota Polska”.

Fot. Cazimir Longher

Clădirea cu o suprafață de 1600 m² se află pe un teren de 4000 m² proprietate a Uniunii Polonezilor din România. Ea are 12 săli de clasă, din care două sunt destinate grădiniței, o bibliotecă, sală de sport, un cabinet medical cu intrare separată pentru toți locuitorii satului. Școala a fost mobilată în întregime din fonduri poloneze. Dechiderea ei oficială, pe 9 octombrie 2009, a fost făcută de vicemareșalul Senatului R.P., Krystyna Bochenek și de președintele Asociației „Wspólnota Polska”, Maciej Płażyński. Ambii au murit pe 10 aprilie 2010 în catastrofa aviativă de la Smolensk.

Fot. Szymon Brzóska

Krystyna Bochenek
1953-2010

Dokładnie rok później, 9 października 2010 r., Szkole Podstawowej z Przedszkolem w Pojanie Mikuli nadano imię Krystyny Bochenek. Na uroczystości przyjechali marszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz wraz z delegacją senatorów i posłów, przedstawiciele władz samorządowych woj. śląskiego z marszałkiem Bogusławem Piotrem Śmigiel-

Fot. Szymon Brzóska

Un an mai târziu, chiar pe 9 octombrie 2010, Școlii Gimnaziale cu Grădiniță din Poiana Micului i s-a atribuit numele de Krystyna Bochenek. La eveniment au participat mareșalul R.P. Bogdan Borusewicz împreună cu o delegație de senatori și

Fot. Doru Halip

skim, a także rumuńscy parlamentarzyści i najwyższe władze okręgu Suczawa. Obecni byli także współpracownicy Krystyny Bochenek oraz mąż prof. Andrzej Bochenek i córka Magdalena. Podczas uroczystości odsłonięto pamiątkową tablicę, umieszczoną na frontowej ścianie budynku z tekstem prof. Andrzeja Markowskiego, wykonaną w szkłe przez architekta Tomasza Urbanowicza, a podarowaną szkole przez Senat RP. Odczytano także list Prezydenta Rumunii Traiana Băsescu.

Szkoła służy już od 10 lat zarówno polskim, jak i rumuńskim uczniom z Pojany Mikuli oraz z pobliskiej polskiej Pleszy. W bieżącym roku szkolnym 2019/2020 uczęszcza do niej 84 uczniów klas 0-VIII i 66 przedszkolaków. Niezmiennie pozostaje najnowocześnieszą szkołą w okolicy. Podczas otwarcia Krystyna Bochenek powiedziała m.in., że „to wielka satysfakcja widzieć radość na twarzach rodziców i dzieci, to wielka satysfakcja z dobrze zainwestowanych polskich pieniędzy”, dodając także, że te wydane na edukację zwracają się wielokrotnie.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

deputați, reprezentanți ai autorităților autoadministrative din voievodatul Silezia cu mareșalul Bogusław Piotr Śmigielski, dar și parlamentari români și cele mai înalte autorități ale județului Suceava. Prezenți au fost și colaboratori ai Krystynei Bochenek împreună cu soțul ei, prof. Andrzej Bochenek și fiica lor Magdalena. În timpul ceremoniei a fost dezvelită placa comemorativă, așezată pe peretele din față al clădirii, cu textul prof. Andrzej Markowski, realizată din sticlă de către arhitectul Tomasz Urbanowicz și oferită școlii de către Senatul R.P. De asemenea, a fost citită scrisoarea președintelui României, Traian Băsescu.

De 10 ani, școala deservește atât elevi de etnie polonă, cât și elevi români din Poiana Micului și din localitatea poloneză vecină, Pleșa. În acest an școlar 2019/2020 în școală învață 84 de elevi din clasele 0-VIII și 66 de preșcolari. Și cu siguranță aceasta este cea mai modernă școală din împrejurimi. În timpul deschiderii, Krystyna Bochenek a spus printre altele: „este o mare satisfacție să vedem bucuria pe fețele părinților și ale copiilor, este o mare satisfacție care vine din buna investire a banilor polonezi”, adăugând faptul că banii cheltuiți pentru educație se vor întoarce înzecit.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Konkurs Ortograficzny w Pojanie Mikuli

18 października br. uczniowie Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek z Pojany Mikuli i Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza z Nowego Sołońca, a także licealiści z Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului i z suczawskich szkół podstawowych i średnich wzięli udział w Konkursie Ortograficznym poświęconym pamięci Krystyny Bochenek, która jest patronką szkoły w Pojanie Mikuli. Konkurs już po raz siódmy zorganizował Związek Polaków w Rumunii.

Concurs de Ortografie la Poiana Micului

Pe 18 octombrie a.c., elevii Școlii Gimnaziale „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului și ai Școlii Gimnaziale „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou, dar și liceenii de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului și de la școlile primare și gimnaziale din Suceava au participat la Concursul de Ortografie dedicat Krystynei Bochenek care este patroana școlii din Poiana Micului. Concursul a fost organizat de Uniunea Polonezilor din România deja pentru a VII-a oară.

Krystyna Bochenek była twórczynią ogólnopolskiego dyktanda, które odbywa się w Katowicach od 1987 r. Nasz niewielki konkurs ortograficzny to doskonały sposób na atrakcyjne dla dzieci i młodzieży zajęcia pozaszkolne, a zarazem na pielęgnowanie pamięci o patronce szkoły w Pojanie Mikuli. Co roku treść dyktanda związana jest z ważnymi wydarzeniami i rocznicami. Tak było także tym razem. Poświęcone było 10-leciu szkoły w Pojanie Mikuli i jej patronce. 10 lat temu bowiem, 9 października 2009 r., szkołę tę uroczysto otwarto, a na czele delegacji z Polski stała wówczas wicemarszałek Senatu RP Krystyna Bochenek. Z tej też okazji uczniowie z Pojany Mikuli, przygotowani przez nauczycielki Teresę Białą i Edwigę Molner, wystąpili ze specjalnym programem artystycznym.

Zaraz po nim nastąpiło ogłoszenie wyników. Wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy i upominki, ale niektórzy z was jednak poradzili sobie lepiej niż inni i zostali nagrodzeni w sposób szczególny. W kategorii klas V-VIII miejsce I zajęła Monica Maria Hofman z Pojany Mikuli, miejsce II – Karolina Longher z Suczawy, a miejsce III – Ana Maria Orhean z Pojany Mikuli. Wyróżnienia otrzymali: Andrei Iosif Marcuak z Pojany Mikuli oraz Rebeca Drosceac, David Balac i Rafael Marculeac z Nowego Solańca. W kategorii licealnej I miejsce

Krystyna Bochenek a fost inițiatoarea concursului național de dictare care se desfășoară în Katowice din anul 1987. Micul nostru concurs de ortografie este o modalitate perfectă pentru activități extrașcolare atractive pentru copii și tineri, dar și în același timp de cinstire a memoriei patroanei școlii din Poiana Micului. În fiecare an, conținutul dictării este legat de evenimente importante și aniversări. Așa a fost și de această dată. A fost dedicat aniversării celor zece ani de existență a școlii din Poiana Micului și patroanei ei. Acum zece ani, pe 9 octombrie 2009 școala a fost deschisă festiv, iar în fruntea delegației din Polonia a fost vicemareșalul Senatului R.P. Krystyna Bochenek. Cu această ocazie elevii din Poiana Micului, pregătiți de profesoarele Teresa Białă și Edviga Molner, au evoluat cu un program artistic special.

Imediat după programul artistic a urmat anunțarea rezultatelor. Toți participanții au primit ca amintire diplome și premii de participare, iar unii dintre voi s-au descurcat mai bine decât alții și au fost premiați într-un mod special. La categoria claselor V-VIII locul I a obținut Monica Maria Hofman din Poiana Micului, locul II – Karolina Longher din Suczava, iar locul III – Ana Maria Orhean din Poiana Micului. Mențiuni au obținut: Andrei Iosif Marcuak din Poiana Micului, precum și Rebeca Drosceac,

zajęła Mariana Justyna Drozdek, miejsce II – Ana Iulia Drozdek, a miejsce III – Monica Eugenia Marculeac i Monica Anelia Marculak – wszystkie z Pojany Mikuli. Wyróżnienia otrzymali natomiast: Iuliana Anastasia Drozdek z Pojany Mikuli oraz Ecaterina Beleş, Andreea Sara Beleş i Lucian Revai z Nowego Sokołca. Nagrodzeni licealiści to uczniowie Colegiul im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului. Nagrody i upominki ufundował Związek Polaków w Rumunii oraz Ambasada RP w Bukareszcie z funduszy polonijnych Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

David Balac și Rafael Marculeac din Solonețu Nou. La categoria de liceu, locul I a obținut Mariana Justyna Drozdek, locul II – Ana Iulia Drozdek, iar locul III – Monica Eugenia Marculeac și Monica Anelia Marculak – toate din Poiana Micului. De asemenea, menționați au obținut: Iuliana Anastasia Drozdek din Poiana Micului, precum și Ecaterina Beleş, Andreea Sara Beleş și Lucian Revai din Solonețu Nou. Liceenii premiați sunt elevii ai Colegiului „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului. Toate premiile au fost oferite de Uniunea Polonezilor din România, precum și din partea Ambasadei R.P. la București din fondurile pentru diaspora poloneză ale Ministerului Afacerilor Externe al R.P.

Tradiționește în ziua, în care are loc concursul de Ortografie, la Poiana Micului se întâlnesc profesorii și directorii din școlile în care se predă limba polonă din județul Suceava. Împreună cu reprezentanții Uniunii Polonezilor din România și inspectorul pentru limba polonă de la Inspectoratul Școlar Județean Suceava, Cristina Maria Albu, au discutat ca în fiecare an aspectele importante legate de modificările legislației referitoare la predarea limbilor materne, de organizarea anului școlar curent, de programul evenimentelor extrașcolare pregătite de Uniunea Polonezilor din România, de proiecte realizate în comun de școli sau calendarul olimpiadei de limba polonă maternă care se apropie.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

De asemenea, în mod tradițional, în ziua în care are loc Concursul de Ortografie, la Poiana Micului se întâlnesc profesorii și directorii din școlile în care se predă limba polonă din județul Suceava. Împreună cu reprezentanții Uniunii Polonezilor din România și inspectorul pentru limba polonă de la Inspectoratul Școlar Județean Suceava, Cristina Maria Albu, au discutat ca în fiecare an aspectele importante legate de modificările legislației referitoare la predarea limbilor materne, de organizarea anului școlar curent, de programul evenimentelor extrașcolare pregătite de Uniunea Polonezilor din România, de proiecte realizate în comun de școli sau calendarul olimpiadei de limba polonă maternă care se apropie.

Trad. Ilona Biseada

Foto: Iuliana Agneșca Dascălu, Ierzynka Michalina Budaș

Din activitățile ansamblului „Solonczanka”

În ultimele luni, ansamblul muntenilor polonezi „Solonczanka” din Solonețu Nou a reprezentat Uniunea Polonezilor din România la diferite manifestări interculturale care au întrunit toate comunitățile etnice din România.

Astfel, în perioada 21-23 august, ansamblul a participat la ediția a XVII-a a festivalului „ProEtnica – Festival Intercultural Sighișoara”, interpretând cântece și dansuri tradiționale ale muntenilor polonezi publicului sighișorean, dar și turiștilor prezenți în cetate. Nu mică ne-a fost surpriza să auzim aclamând chiar și un grup de turiști polonezi care întâmplător se aflau în cetate fiind surprinși de apariția noastră pe scenă în costume tradiționale cracoviene. A urmat scena interactivă, aici admiratorii noștri au dansat împreună cu noi pe ritm polonez. Inclusiv fanii noștri din Polonia ni s-au alăturat și astfel am reușit să transmitem publicului bună dispoziție, dar și o parte din cultura, tradițiile și obiceiurile noastre.

Festivalul mai cuprinde secțiunile: Agora dialogului intercultural (prelegeri, mese rotunde, simpozioane) teatru, expoziții comune de artă cu lucrări ale artiștilor contemporani din rândul minorităților naționale. „ProEtnica – Festival Intercultural Si-

Z dinălności zespółu „Solonczanka”

Zespół polskich górali bukowińskich „Solonczanka” z Nowego Sólóńca w ostatnich miesiącach wielokrotnie reprezentował Związek Polaków w Rumunii podczas wielu różnych wydarzeń kulturalnych dedykowanych mniejszościom narodowym w całej Rumunii.

W dniach 21-23 sierpnia zespół wziął udział w XVII edycji Festiwalu Interkulturalnego w Sighișoara ProEtnica, prezentując publiczności miejscowej oraz turystom przybyłym do cytadeli swój góralski repertuar. Wielką niespodziankę sprawiły zespołowi okrzyki radości grupy polskich turystów, którzy właśnie zwiedzali cytadelę, zaskoczonych obecnością na scenie zespołu w strojach krakowskich. Po występie nastąpiło spotkanie z widzami, którzy mogli z zespołem zatańczyć w rytm polskiej muzyki. Dołączyli także widzowie z Polski i w ten sposób udało się wprowadzić publiczność w dobry nastrój, ale także przekazać jej nieco polskiej kultury i tradycji.

Festiwal ProEtnica ma na celu umocnienie interkulturowego pokojowego współistnienia w wielonarodowym, demokratycznym społeczeństwie, promując dialog interkulturalny i artystyczną interakcję w wymiarze europejskim. Wydarzenie gromadzi

ghișoara” este organizat de către Asociația Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret (ibz) Sighișoara împreună cu organizațiile minorităților naționale și este implementat în parteneriat cu Departamentul pentru Relații Interetnice și Consiliul Județean Mureș, precum și Ministerul Culturii și Identității Naționale.

Festivalul „ProEtnica” urmărește consolidarea păcii interetnice într-o societate pluralistă și democratică, promovând dialogul intercultural și interacțiunea artistică pe plan european. Evenimentul se bucură de participarea a peste 600 de reprezentanți ai minorităților naționale din România și de un public de 15 mii de vizitatori.

În septembrie, ansamblul „Sołoncanka” ne-a reprezentat la Ploiești la cea de-a VII-a ediție a festivalului cu titlul „Alfabetul Conviețuirii” – proiect inițiat de Uniunea Elenă din România în parteneriat cu Primăria Municipiului Ploiești, Consiliul Județean Prahova, Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploiești.

Menit să promoveze dialogul intercultural și unitatea în diversitate, festivalul interetnic a debutat vineri, 20 septembrie, cu o defilare a ansamblurilor participante și parada costumelor tradiționale. Ulte-

ponad 600 reprezentanți minorităților naționale din România și peste 15-tysięczną publiczność. Festiwal to także sekcje: Arena dialogu interkulturalnego (prelekcje, okrągłe stoły, sympozja), sekcja teatralna oraz wystawy prac współczesnych artystów wywodzących się z mniejszości narodowych.

Organizatorem Festiwalu Interkulturalnego w Sighișoara ProEtnica jest Stowarzyszenie Interetniczne Centrum Edukacyjne dla Młodzieży (ibz) w Sighișoara wraz z organizacjami mniejszości narodowych. Partnerem jest Departament Relacji Interetnicznych i Rada Wojewódzka Mureș oraz Ministerstwo Kultury i Tożsamości Narodowej.

We wrześniu zespół „Sołoncanka” reprezentował Związek Polaków w Rumunii w Ploiești na VII edycji festiwalu pod nazwą „Alfabet Współistnienia”. To projekt Związku Greków w Rumunii realizowany we współpracy z Urzędem Miasta Ploiești, Radą Wojewódzką Prahova oraz Filarmonią im. Paula Constantinescu z Ploiești.

Ten interkulturalny festiwal, mający na celu promowanie dialogu i jedności w różnorodności, rozpoczął się 20 września paradą wszystkich uczest-

rior, în prezența autorităților și a invitaților a avut loc deschiderea oficială a evenimentului. Potrivit organizatorilor, în cele trei zile de spectacole, pe scenă au evoluat peste 800 de artiști din România și Grecia.

În perioada 4-5 octombrie, Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. a organizat la Iași cea de-a XII-a ediție a festivalului interetnic internațional „Confluente” care are ca obiectiv principal promovarea valorilor și tradițiilor minorităților naționale din România, prin muzică și dansuri tradiționale.

Au participat ansambluri artistice de etnici italieni, greci, ruși-lipoveni, germani, ucraineni, croați, armeni, sârbi, turci, macedoneni. Polonezii din România au fost reprezentați de către ansamblul lor, „Sołonzanka”. Invitat special al ediției din acest an a fost grupul coral folk „Rio” din Roccavivi, Italia. Programul evenimentului a inclus spectacole de muzică și dans tradițional în Complexul Palas și în comunele Victoria și Ciurea, dar și masa rotundă cu dezbateri pe problemele minorităților, diasporei și emigrației, intitulată „Istoria care ne desparte, istoriile care ne unesc”.

Conform organizatorilor, festivalul „Confluente” are impact nu numai asupra minorităților naționale, fiind un eveniment care se adresează întregii comunități ieșene care are ocazia să asiste la o manifestare

niczătoare în cadrul evenimentului și paradă de costume populare. În timpul festivalului, în prezența reprezentanților autorităților și oaspetilor invitați, a avut loc deschiderea oficială a festivalului. Conform organizatorilor, în timpul festivalului pe scenă au evoluat peste 800 de artiști din România și Grecia.

În zilele 4-5 octombrie Stowarzyszenie Włochów w Rumunii – RO.AS.IT. a organizat în Jassach XII edycja Międzynarodowego Festiwalu Interetnicznego pod nazwą „Confluente”. Ma on na celu głównie promowanie wartości i tradycji mniejszości narodowych mieszkających w Rumunii poprzez ich muzykę i taniec.

W festiwalu udział wzięły zespoły ludowe reprezentujące mniejszości: włoską, grecką, Rosjan Starowierców, niemiecką, ukraińską, chorwacką, ormiańską, serbską, turecką i macedońską. Polską mniejszość reprezentował zespół „Sołonzanka”. Gościem specjalnym festiwalu był w tym roku chór folkowy „Rio” z Roccavivi we Włoszech. Na program festiwalu złożyły się prezentacje tańca i muzyki ludowej w Kompleksie Palas w Jassach oraz w miejscowościach Victoria i Ciurea, a także okrągły stół pod tytułem „Historia nas łączy”, podczas którego dyskutowano o problemach mniejszości narodowych, o diaspory czy emigracji.

Według organizatorów festiwal „Confluente” oddziałuje nie tylko na mniejszości narodowe. Adresowany jest do wszystkich mieszkańców Jass, dając im okazję do obcowania z wyjątkowym wy-

cultural-artistică deosebită, menită să îi facă să cunoască mai bine muzica, dansul, portul și cultura etniilor conlocuitoare și să consolideze relațiile de bună conviețuire între populația majoritară și românii de altă etnie din oraș.

Alina Valentina Spaine

darzeniem kulturalnym i artystycznym, pozwalającym na poznanie tańca, muzyki, tradycyjnego stroju oraz kultury mniejszości narodowych żyjących obok i pozytywnie wpływającym na dobrosąsiedzkie relacje większości i mniejszości mieszkających w tym samym mieście.

Tłum. Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Foto: Alina Valentina Spaine

„Imaginile diversității”

„Imaginile diversității” (Obrazy różnorodności) – to tytuł wystawy, która powstała w wyniku warsztatów sztuki współczesnej z udziałem artystów wywodzących się z mniejszości narodowych mieszkających w Rumunii. Warsztaty odbyły się w Aiud w dniach 5-15 czerwca 2018 r. Uczestniczyło w nich 34 artystów (malarzy, rzeźbiarzy, grafików, fotografików) z 21 mniejszości narodowych.

Warsztaty odbyły się już po raz drugi. Po raz pierwszy zorganizowano je w dniach 5-15 października 2016 r. Wówczas także powstała wystawa, pokazywana potem między innymi w Muzeum Narodowym Cotroceni, w Pałacu Narodów – siedzibie ONZ w Genewie czy w Parlamencie Europejskim w Brukseli.

Warsztaty organizuje Fundacja „Inter-Art” z Aiud we współpracy z Centrum Kulturalnym im. Liviu Rebreanu w Aiud, Urzędem Miasta i Radą Miejską Aiud oraz Departamentem Relacji Interetnicznych przy Rządzie Rumunii. Wydarzenie odbywa się pod wysokim patronatem Prezydenta Rumunii Klause Iohannisa. Warsztaty oraz wystawy będące ich owocami, według organizatorów, ukazują relacje między

„Imaginile diversității” este titlul expoziției care a rezultat în urma Taberei Interetnice de Artă Contemporană la care au participat artiști din rândul minorităților naționale din România. Tabăra a avut loc în perioada 5-15 iunie 2018 cu participarea a 34 de artiști (pictori, sculptori, graficieni, fotografi de artă) care fac parte din cele 21 de minorități naționale.

Tabăra s-a desfășurat pentru a doua oară. Prima dată a fost organizată în perioada 5-15 octombrie 2016. Și atunci s-a organizat o expoziție care a fost prezentată, printre altele, la Muzeul Național Cotroceni, la Palatul Națiunilor – sediul ONU din Geneva sau la Parlamentul European de la Bruxelles.

Tabăra este organizată de Fundația „Inter-Art” din Aiud în colaborare cu Centrul Cultural „Liviu Rebreanu” din Aiud, Primăria și Consiliul Local din Aiud, precum și Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României. Evenimentul are loc sub Înaltul Patronaj al Președintelui României, Klaus Iohannis. Taberele și rodul acestora, expozițiile, conform organizatorilor, reprezintă o abordare a relațiilor interetnice din punct de vede-

dzy mniejšościami narodowymi z artystycznego punktu widzenia, co pozwala na wzbogacenie życia kulturalnego w kraju dzięki prezentacji miłośnikom sztuki prac autorów reprezentujących różne tradycje i kultury, a zarazem ze sobą związanych.

W obu warsztatach udział wzięli reprezentujący polską mniejšość rzeźbiarz i poeta z Pleszy Bolek Majerik. Pokazywał także efekty swojej pracy w ramach obu wystaw. Pokazywana już w wielu miejscach w kraju, a także za granicą wystawa „Imaginile diversităţii” tym razem zawitała na wieloletnią Bukowinę. Pokazano ją 27 września w Muzeum Bukowiny w Suczawie w obecności kilku autorów, między innymi Bolka Majerika. Podczas otwarcia głos zabrała Enikő Laczikó – sekretarz stanu w Departamencie Relacji Interetnicznych, Stefan Balog – prezes Fundacji „Inter-Art” oraz Ioan Hădărig – kurator wystawy, dyrektor artystyczny Fundacji „Inter-Art”.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Foto: Elżbieta Wieruszewska-Calistru

re artistic care a permis îmbogăţirea vieţii culturale a ţării prin prezentarea în faţa publicului iubitor de artă a unor lucrări reprezentând culturi şi tradiţii diferite, dar şi conexiuni între ele.

La ambele tabere a participat şi reprezentantul minorităţii polone, sculptorul şi poetul din Pleşa, Bolek Majerik. A prezentat rezultatele muncii sale în cadrul ambelor expoziţii. Prezentată în multe locuri din ţară, dar şi din străinătate, de această dată, expoziţia „Imaginile diversităţii” a sosit în Bucovina multietnică. A fost prezentată, pe 27 septembrie la Muzeul Bucovinei din Suceava, în prezenţa câtorva autori, printre care şi Bolek Majerik. În timpul deschiderii a luat cuvântul Laczikó Enikő – secretar de stat în cadrul Departamentului pentru Relaţii Interetnice, Stefan Balog – preşedintele Fundaţiei „Inter-Art”, precum şi Ioan Hădărig – curatorul expoziţiei şi directorul artistic al Fundaţiei „Inter-Art”.

Trad. Iuliana Agneşca Dascălu

Hramul bisericii „Sf. Ioan Paul al II-lea” din Poiana Micului

Comunitatea romano-catolică din Poiana Micului a celebrat duminică, 22 octombrie a.c., hramul bisericii noi care îl are ca patron pe „Sf. Ioan Paul al II-lea”. În Poiana Micului se află prima biserică din lume din afara graniţelor Poloniei care îl are ca patron pe Sfântul Ioan Paul al II-lea. În decanatul de Bucovina îi poartă numele, de asemenea, o piaţetă din Suceava şi una din Cacica.

Odpust w kościele pw. św. Jana Pawła II w Pojanie Mikuli

Katolici z Pojany Mikuli w niedzielę 22 października br. świętowali odpust w nowym kościele pw. św. Jana Pawła II. To właśnie w Pojanie Mikuli powstał pierwszy poza granicami Polski kościół, którego patronem jest papież-Polak. W dekanacie bukowińskim jego imię noszą także place kościelne w Suczawie i Kaczyce.

Fot. Cazimir Longher

Noua Biserică din Poiana Micului a fost construită în partea poloneză a satului în anii 2008-2011. Piatra de temelie a fost sfințită în prezența episcopului diecezei de Iași, Petru Gherghel, pe 18 iunie 2008, iar pe 22 decembrie 2009, în biserică a fost celebrată prima Sfântă Liturghie. De la momentul începerii lucrărilor de construcție, biserică nouă a fost dedicată Sfântului Părinte Ioan Paul al II-lea. În ziua de 6 august 2010 biserică a fost inaugurată de episcopul auxiliar al diecezei de Iași, Aurel Percă, iar sfințirea ei de către Eminentă Sa cardinalul Stanisław Dziwisz trebuia să aibă loc la sfârșitul lunii octombrie în același an. Din cauza pregătirilor pentru beatificarea lui Ioan Paul al II-lea, sfințirea bisericii a fost amânată și a avut loc în ziua de 21 mai 2011 în timpul vizitei în România a cardinalului Stanisław Dziwisz.

Numele de botez al papei Ioan Paul al II-lea a fost Karol Józef Wojtyła. S-a născut în Wadowice, Polonia, pe 18 mai 1920. A fost al 264-lea papă al Bisericii Romano-Catolice și primul papă de altă origine decât cea italiană de la papa Adrian al VI-lea. A fost în fruntea Bisericii Catolice începând cu anul 1978, timp de 26 de ani, până la moartea sa pe 2 aprilie 2005. A fost beatificat pe 1 mai 2011 și declarat sfânt pe 24 aprilie 2014. Biserica Catolică îl comemorează pe Sf. Ioan Paul al II-lea pe 22 octombrie, ziua inaugurării pontificatului.

Fot. Cazimir Longher

Nowy kościół w Pojanie Mikuli powstał w polskiej części wsi w latach 2008-2011. Kamień węgielny został poświęcony w obecności biskupa diecezji Jassy Petru Gherghela 18 czerwca 2008 r., a już 22 grudnia 2009 r. w kościele została odprawiona pierwsza Msza św. Od momentu rozpoczęcia prac budowlanych wzniesienie nowego kościoła zostało zawierzone Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II. 6 sierpnia 2010 r. kościół został zainaugurowany przez biskupa pomocniczego diecezji Jassy Aurela Percă, a poświęcenie miało nastąpić przy końcu października tego samego roku przez kardynała Stanisława Dziwisza. Z uwagi na przygotowania do beatyfikacji Jana Pawła II poświęcenie zostało przełożone i miało miejsce 21 maja 2011 r. podczas wizyty kardynała Stanisława Dziwisza w Rumunii.

Papież Jan Paweł II, czyli Karol Józef Wojtyła, urodził się w Wadowicach 18 maja 1920 r. Został wybrany 264. Głową Kościoła Rzymskokatolickiego i pierwszym papieżem spoza Włoch od czasów papieża Hadriana IV. Urzędował przez 26 lat, począwszy od roku 1978 do momentu śmierci 2 kwietnia 2005 r. Beatyfikowany został 1 maja 2011 r., ogłoszony świętym 24 kwietnia 2014 r. Kościół katolicki wspomina św. Jana Pawła II 22 października w dniu inauguracji jego pontyfikatu.

Fot. Lucas Iuraszek

Fot. Lucaș Iuraszek

Celebrarea hramului la Poiana Micului a început la ora 10:00 cu Sf. Liturghie în limba polonă oficiată de pr. Andrei Staszkovian, paroh în Pleșa. Apoi, la ora 11:30 a urmat Sf. Liturghie solemnă prezidată de pr. Ciprian Antălucă, decan de Bucovina și paroh al bisericii romano-catolice „Sf. Ioan Nepomuk” din Suceava împreună cu preoți din decanatul de Bucovina și dieceza de Iași. La liturghia solemnă, cuvântul de învățătură a fost ținut de pr. Toma Encuță, parohul bisericii „Coborârea Sfântului Duh” din Adjudeni, jud. Neamț. La hram au fost prezenți credincioșii din localitate și din alte parohii ale decanatului de Bucovina.

Ilona Biseada

Tegoroczne uroczystości odpustowe w Pojanie Mikuli rozpoczęła o godz. 10:00 Msza św. w języku polskim, odprawiona przez ks. Andrzeja Staszkoviana, proboszcza w Pleszy. Uroczystej sumie o godz. 11:30 przewodniczył ks. Ciprian Antălucă, dziekan Bukowiny i proboszcz parafii pw. św. Jana Nepomucena w Suczawie w asyście duchownych z dekanatu bukowińskiego i całej diecezji Jassy. Kazanie podczas mszy odpustowej wygłosił ks. Toma Encuță, proboszcz parafii pw. Zesłania Ducha Świętego w Adjudeni, w województwie Neamț. W odpuszcie uczestniczyli nie tylko wierni z Pojany Mikuli, ale także z wielu innych parafii z całego dekanatu bukowińskiego.

Tłum. Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Literacka Nagroda Nobla dla Olgi Tokarezuk

Nagroda Nobla w dziedzinie literatury Akademii Szwedzka wyróżnia autorów, którzy stwórzają, zgodnie z wolą jej fundatora Alfreda Nobla – szwedzkiego przemysłowca i wynalazcy dynamitu – „najbardziej wyróżniające się dzieło w kierunku idealistycznym”. Oprócz literackiej, dorocznie przyznawane są także Nagrody Nobla za wybitne osiągnięcia w dziedzinie fizyki, chemii, fizjologii lub medycyny oraz Pokojowa Nagroda Nobla. Nagroda Nobla jest najbardziej prestiżową nagrodą na świecie. Pierwsza uroczystość jej wręczenia odbyła się w 1901 r. Od roku 1902 tradycyjnie wręcza ją król Szwecji i ma to miejsce niezmiennie 10 grudnia – w dniu rocznicy śmierci Alfreda Nobla.

Od 1901 do 2019 r. literacka Nagroda Nobla przyznana została 112 razy i wyróżniono nią 116

Premiul Nobel pentru Literatură pentru Olga Tokarezuk

Premiul Nobel pentru Literatură al Academiei Suedeze premiază autorii care creează „cea mai remarcabilă lucrare într-o tendință idealistică”, așa cum a dorit fondatorului său, Alfred Nobel – om de afaceri suedez și inventatorul dinamitei. În afară de premiul pentru literatură, anual sunt decernate Premii Nobel pentru realizări deosebite din domeniul fizicii, chimiei, fiziologiei sau medicinei, precum și Premiul Nobel pentru Pace. Premiul Nobel este cel mai prestigios premiu din lume. Prima festivitate de decernare a acestui premiu a avut loc în anul 1901. Din anul 1902, în mod tradițional, premiul este înmănat de regele Suediei, iar festivitatea are loc mereu pe 10 decembrie – zi în care a murit Alfred Nobel.

Din anul 1901 până în anul 2019, Premiul Nobel pentru Literatură a fost înmănat de 112 ori și au fost

twórców. Siedmiokrotnie nagrody nie przyznano, a czterokrotnie wyróżniono po dwie osoby. Nagroda ma charakter międzynarodowy. Zgodnie z wolą jej fundatora, przyznawana jest bez względu na narodowość.

Przyzwyczajaliśmy się już do tego, że mamy czterech polskich noblistów w dziedzinie literatury: Henryka Sienkiewicza (1905), Władysława Reymonta (1924), Czesława Miłosza (1980) i Wisławę Szymborską (1996). W tym roku do ich grona dołączyła Olga Tokarczuk, wyróżniona za „wyobraźnię narracyjną, która z encyklopedyczną pasją reprezentuje przekraczanie granic jako formę życia”.

distinși 116 autori. De șapte ori premiul nu a fost înmânat deloc și de patru ori au fost distinse câte două persoane. Premiul este unul internațional. Conform dorinței fondatorului, premiul este acordat autorilor indiferent de naționalitate.

Ne-am obișnuit cu faptul că în Polonia avem patru câștigători ai Premiului Nobel pentru Literatură: Henryk Sienkiewicz (1905), Władysław Reymont (1924), Czesław Miłosz (1980) și Wisława Szymborska (1996). În acest an, grupului lor s-a alăturat și Olga Tokarczuk distinsă „pentru o imaginație narativă care, cu o pasiune enciclopedică, reprezintă depășirea limitelor ca o formă de viață”.

Olga Tokarczuk (w środku) w Jassach podczas FLIT w 2017 r.

Olga Tokarczuk (în mijloc) la Iași la FLIT în anul 2017

*Țródlo | Sursa: zdejctie udostępnione przez Dariusza Kasprzyka
Fotografie pusă la dispoziție de către Dariusz Kasprzyk*

Olga Tokarczuk, urodzona w 1962 r. w Sulechowie, jest pisarką i eseistką, a także autorką scenariuszy. Jest psychologiem z wykształcenia. Jest jedną z najpoczytniejszych i najpopularniejszych polskich pisarek, tłumaczoną na ponad 20 języków, laureatką wielu prestiżowych nagród. Cenioną przez krytyków, ale także docenianą przez czytelników. Dwukrotnie otrzymała najważniejszą polską Nagrodę Literacką Nike – za powieści „Bieguni” w 2008 r. i „Księgi Jakubowe” w 2015 r., natomiast aż pięciokrotnie zdobywała Nike czytelników. Jako pierwszy polski

Olga Tokarczuk s-a născut în anul 1962 în Sulechów și este scriitoare, eseistă, dar și autor de scenarii. Este de formație psiholog. Este una dintre cele mai citite și mai populare scriitoare poloneze, tradusă în peste 20 de limbi, laureată a multor premii prestigioase. Este apreciată de critici, dar și de cititori. A primit de două ori prestigiosul premiu polonez pentru literatură Nike – pentru romanele „Răătăcitorii” în anul 2008 și „Scripturile lui Jacob” în anul 2015 și de cinci ori a fost laureată a premiului Nike acordat de cititori. A fost primul autor polonez

twórca za powieść „Bieguni” otrzymała w 2018 r. Nagrodę Literacką Bookera.

Zadebiutowała w 1979 r. w piśmie „Na przelaj”, gdzie pod pseudonimem Natasza Borodin opublikowała pierwsze opowiadania. Jako powieściopisarka zadebiutowała w 1993 r. książką „Podróż ludzi Księgi”, która uzyskuje nagrodę Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek. Dużym sukcesem okazała się wydana w 1996 r. trzecia powieść Olgi Tokarczuk „Prawiek i inne czasy”. Z ważniejszych jej książek warto wymienić jeszcze „E.E.”, „Dom dzienny, dom nocny”, „Ostatnie historie”, „Prowadź swój pług przez kości umarłych”, która zainspirowała reżyserkę Agnieszkę Holland do nakręcenia nagrodzonego Srebrnym Niedźwiedziem na festiwalu w Berlinie filmu pod tytułem „Pokot”, oraz wspomniane nagrodzone powieści „Bieguni” i „Księgi Jakubowe”.

Olga Tokarczuk dwukrotnie odwiedzała Rumunię. Była w Bukareszcie i Klużu w 2013 r., promując rumuński przekład swojej powieści „Bieguni”, oraz w październiku 2017 r. w Jassach na Międzynarodowym Festiwalu Literatury i Przekładu FILIT. Rumuński czytelnik szczęśliwie ma możliwość poznania twórczości noblistki Olgi Tokarczuk dzięki tłumaczeniom wielu jej powieści: „Podróż ludzi Księgi” w przekładzie Constantina Geambașu, „Prawiek i inne czasy” w przekładzie Olgi Zaicik oraz „Dom dzienny, dom nocny”, „Ostatnie historie”, „Prowadź swój pług przez kości umarłych” i „Bieguni” – wszystkie przełożone przez Cristinę Godun.

Literacką Nagrodę Nobla dla Olgi Tokarczuk ogłoszono 10 października. Otrzymała ją za rok 2018, ponieważ w ubiegłym roku zrezygnowano z jej przyznania. Uroczystość wręczenia nagrody odbędzie się 10 grudnia w filharmonii sztokholmskiej. Literackiego Nobla za rok 2019 odbierze wówczas austriacki pisarz Peter Handke.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

care a primit Premiul Literar Booker pentru romanul „Rătăcătorii” în anul 2018.

A debutat în 1979 în revista „Na przelaj”, unde, sub pseudonimul de „Natasza Borodin”, a publicat primele nuvele. Ca romancier a debutat în anul 1993 cu romanul „Călătoria oamenilor Cărții” care a câștigat premiul Asociației Poloneze a Editorilor de Carte. Un mare succes s-a dovedit a fi al treilea roman scris de Olga Tokarczuk în anul 1996 „Străveacul și alte vremi”. Dintre cele mai importante cărți ale ei, merită să menționăm și: „E. E.”, „Casă de zi, casă de noapte”, „Ultimele povestiri”, „Poartă-ți plugul peste oasele morților” care a inspirat-o pe regizoarea Agnieszka Holland pentru filmarea peliculei „Pokot” (Pista) premiată la Festivalul Internațional de Film de la Berlin cu Ursul de Argint, precum și romanele deja amintite „Rătăcătorii” și „Scripturile lui Jacob”.

Olga Tokarczuk a vizitat de două ori România. A fost la București și în Cluj în 2013 promovând traducerea în limba română a romanului ei „Rătăcătorii”, precum și în luna octombrie 2017 la Iași la Festivalul Internațional de Literatură și Traducere (FILIT). Cititorul român are fericita posibilitate de a cunoaște creația câștigătoarei Premiului Nobel datorită câtorva traduceri ale romanelor ei: „Călătoria oamenilor Cărții” în traducerea lui Constantin Geambașu, „Străveacul și alte vremi” în traducerea Olgăi Zaicik, precum și „Casă de zi, casă de noapte”, „Ultimele povestiri”, „Poartă-ți plugul peste oasele morților” și „Rătăcătorii” – toate în traducerea Cristinei Godun.

Premiul Nobel pentru Literatură pentru Olga Tokarczuk a fost anunțat pe 10 octombrie. Premiul l-a primit pentru anul 2018, deoarece trofeul de anul trecut a fost anulat. Festivitatea de înmânare a premiului va avea loc pe 10 decembrie la Concert Hall, în capitala suedeză Stockholm. Premiul Nobel pentru Literatură pentru anul 2019 va fi primit atunci de scriitorul austriac Peter Handke.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Uczniowie z Rzeszowa w Suczawie

W dniach 21-25 października br. w Szkole Podstawowej nr 1 w Suczawie gościła grupa uczniów i nauczycieli ze Szkoły Podstawowej nr 25 im. Prymasa Tysiąclecia w Rzeszowie. Szkoły z partnerskich regionów – województwa podkarpackiego i okręgu Suczawa zrealizowały wspólnie przedsięwzięcie

Elevi din Rzeszów la Suceava

În zilele de 21-25 octombrie a.c., Școala Gimnazială nr. 1 din Suceava a găzduit un grup de elevi și profesori de la Școala Primară nr. 25 „Primatul Ștefan Wyszyński” din Rzeszów, Polonia. Școlile din regiunile partenere – voievodatul Podkarpacie și județul Suceava au realizat o inițiativă comună sub

pod nazwą „Wzmocnienie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie edukacji językowej, umiejętności społecznych i planowania przyszłej edukacji” w ramach projektu „Ponadnarodowa mobilność uczniów”, współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Do Suczawy przyjechała grupa 20 polskich uczniów w wieku 13-14 lat wraz z nauczycielami zarządzającymi projektem. Pierwszego dnia goście z Polski poznali swoich partnerów – uczniów klasy VIII B, ale spotkali się także z innymi uczniami polskiego pochodzenia, uczęszczającymi do Szkoły Podstawowej nr 1, którzy przygotowali dla nich wiersze i piosenki – także po polsku.

Podczas kolejnych dni uczniowie z Polski i Rumunii zrealizowali ciekawy i bogaty program, na który złożyły się wspólne zajęcia w języku angielskim, warsztaty mające na celu zapoznanie gości z Polski z geografią, historią i kulturą Rumunii, a miasta i regionu Suczawa w szczególności, wizyty poznawcze w Bibliotece Wojewódzkiej im. I. G. Sbiera, w Muzeum Bukowiny i na Twierdzy Tronowej oraz wycieczka krajoznawcza po województwie Suczawa. Ponieważ w szkole w tym czasie trwał projekt pod nazwą „Jesień jak z bajki”, goście wzięli udział między innymi w tradycyjnej szkolnej paradzie jesiennych kostiumów.

denumirea „Îmbunătățirea competențelor cheie ale elevilor în educația limbilor străine, a abilităților sociale și planificarea viitoarei lor educații” în cadrul proiectului de Mobilitate Transnațională a Elevilor, cofinanțat din Fondul Social European.

La Suceava a venit un grup de 20 de elevi polonezi de 13-14 ani împreună cu profesorii coordonatori ai proiectului. În prima zi oaspeții din Polonia și-au cunoscut partenerii – elevii clasei a VIII-a B, dar s-au întâlnit și cu alți elevi de origine polonă de la Școala Gimnazială nr. 1 care au pregătit pentru ei poezii și cântece în limba polonă.

Țródlo | Sursa: Școala Gimnazială nr 1

Pe parcursul următoarelor zile elevii din Polonia și România au avut parte de un program bogat și interesant format din lecții comune de limba engleză, ateliere care au avut ca scop prezentarea oaspeților din Polonia a geografiei, istoriei și a culturii României în general, a orașului și județului Suceava, în special, vizite de cunoaștere la Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera”, la Muzeul Bucovinei, la Cetatea de Scaun a Sucevei, precum și o excursie în județul Suceava. Deoarece în școală se derulează în această perioadă și proiectul intern „Toamnă de poveste”, oaspeții au luat parte, printre altele, la tradiționala paradă a școlii a costumelor de toamnă.

Fot. Iuliana Agneșca Dascălu

Podczas swojego pobytu odwiedzili także Dom Polski – siedzibę Związku Polaków w Rumunii i spotkali się z poseł Victorią Longher, prezesem Gerwazym Longherem i pracownikami organizacji polonijnej.

Do współpracy w przygotowaniu i realizacji projektu Szkoła Podstawowa nr 1 w Suczawie zaprosiła Związek Polaków w Rumunii, miał on bowiem swój udział, wraz z inspektor ds. języka polskiego w Wojewódzkim Kuratorium Szkolnym Cristiną Marią Albu, w poznaniu się i zaprzyjaźnieniu szkół z Suczawy i Rzeszowa.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

În timpul șederii lor au vizitat, de asemenea, Casa Polonă din Suceava care este sediul Uniunii Polonezilor din România și s-au întâlnit cu deputatul Victoria Longher, președintele Ghervazen Longher și angajații organizației poloneze.

Școala Gimnazială nr. 1 din Suceava a invitat Uniunea Polonezilor din România pentru colaborare în pregătirea și realizarea proiectului. Aceasta, împreună cu inspectorul pentru limba polonă din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Suceava, Cristina Maria Albu, au avut o contribuție în cunoașterea reciprocă și a împrietenirii școlilor din Suceava și din Rzeszów.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Roztocze na Światowej Liście Rezerwatów Biosfery UNESCO

Roztocze to malownicza kraina, nieznaną i prawie nieodkryta. Jest bogata w piękne krajobrazy i nieco odludna. Posiada unikatowe na skalę światową florę i faunę. Jest to region o wielkich walorach przyrodniczych i kulturowych, ważny korytarz ekologiczny o dużej bioróżnorodności, obejmujący obszary lessowe, niewysokie wapienne wzgórza porośnięte lasami oraz pokryte wstęgami pól, głębokie doliny rzek oraz złoża wód mineralnych i drewna kopalnego.

Na 31. sesji Międzynarodowej Rady Koordynacyjnej Programu Człowiek i Biosfera UNESCO, która odbyła się w Paryżu w dniach 17-21 czerwca 2019 r., na Światową Listę Rezerwatów Biosfery został wpisany Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Roztocze”, składający się z rezerwatów na terenie Polski i Ukrainy. Jego tereny rozciągają się od Kraśnika w Polsce do Lwowa na Ukrainie. Obszar rezerwatu „Roztocze” zlokalizowany jest w woj. lubelskim i podkarpackim i obejmuje swoim zasięgiem powiaty: janowski, zamojski, biłgorajski, tomaszowski i lubaczowski oraz powiat jaworowski i żółkiewski na Ukrainie.

Wpisanie na Światową Listę Rezerwatów Biosfery UNESCO umożliwi szerszą promocję regionu, rozwinięcie turystyki i infrastruktury oraz wpłynie na umocnienie tożsamości kulturowej jego mieszkańców. Na terenie rezerwatu mieszka około 160 tys. osób, których utrzymanie zależy głównie od rolnictwa, leśnictwa i turystyki.

Światowa Sieć Rezerwatów Biosfery UNESCO obejmuje 701 rezerwatów biosfery w 124 krajach na

Roztocze pe Lista Mondială a Rezervației Biosferei UNESCO

Roztocze este o regiune necunoscută și aproape nedescoperită. Bogată în frumoase peisaje și cam pustie. Posedă floră și faună unice la scară mondială. Este o regiune cu importante valori naturale și culturale, un important coridor ecologic cu o mare biodiversitate cuprinzând zone de loess, dealuri de calcar nu prea înalte acoperite de păduri, precum și ogoare de pământ, văi adânci ale râurilor, zăcăminte de ape minerale și lemn fosilifer.

La a 31-a sesiune Internațională a Consiliului de Coordonare a Programului Omul și Biosfera UNESCO care a avut loc la Paris în zilele de 17-21 iunie 2019 pe lista Rezervațiilor Biosferei a fost înscrisă Rezervația Transfrontarielă a Biosferei Roztocze care cuprinde rezervațiile de pe teritoriul Poloniei și Ucrainei. Terenurile ei se întind de la Kraśnik (Polonia) până la Liov (Ucraina). Suprafața rezervației „Roztocze” este localizată în voievodatele Lubelskie și Podcarpackie, pe raza de acoperire a raioanelor: Janów, Zamość, Biłgoraj, Tomaszów și Lubaczów, precum și raioanele Iavoriv și Jovkva în Ucraina.

Înscrierea Rezervației pe Lista Mondială a Rezervațiilor Biosferei UNESCO oferă posibilitatea unei mai largi promovări a regiunii, a dezvoltării turismului și a infrastructurii și va influența consolidarea identității culturale a locuitorilor ei. Pe teritoriul rezervației locuiesc în jur de 160 de mii de persoane care se întrețin, în principal, din agricultură, silvicultură și turism.

Rețeaua Mondială de Rezervații ale Biosferei UNESCO cuprinde 701 de rezervații ale biosferei

całym świecie. 21 z nich to rezerваты transgraniczne. Roztocze jest jedenastym rezerwatem biosfery w Polsce, a piątym o charakterze transgranicznym. Do tej pory na Listę UNESCO wpisano: Rezerwat Biosfery Babia Góra, Białowieski Rezerwat Biosfery, Rezerwat Biosfery Jeziora Mazurskie, Słowiński Rezerwat Biosfery, Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie” (razem ze Słowacją i Ukrainą), Tatrzański Rezerwat Biosfery (polsko-słowacki), Karkonoski Rezerwat Biosfery (polsko-czeski), Rezerwat Biosfery Puszcza Kampinowska, Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie” (polsko-białorusko-ukraiński), Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie. Na Światowej Liście Rezerwatów Biosfery UNESCO znajdują się także trzy obszary znajdujące się w Rumunii: Delta Dunaju (rezerwat transgraniczny rumuńsko-ukraiński), Góry Rodniańskie i Masyw Retezat.

Utworzenie na obszarze Roztocza Transgranicznego Rezerwatu Biosfery UNESCO stanowi uznanie na arenie międzynarodowej jego wysokich walorów i znaczenia w kontekście ochrony bioróżnorodności.

în 124 de țări, în toată lumea. 21 dintre ele au caracter transfrontalier. Rezervația Transfrontalieră a Biosferei Roztocze este a unsprezecea rezervație din Polonia și a cincea cu caracter transfrontalier. Până acum pe Lista UNESCO au fost înscrise: Rezervația Biosferei Babia Góra, Rezervația Biosferei Białowieża, Rezervația Biosferei Lacurile Mazuriene, Rezervația Biosferei Parcul Słowiński, Rezervația Internațională a Biosferei Carpații de Est (împreună cu Slovacia și Ucraina), Rezervația Biosferei Parcul Tatrzański (polono-slovacă), Rezervația Biosferei Parcul Karkonoski (polono-cehă), Rezervația Biosferei Puszcza Kampinowska, Rezervația Transfrontalieră a Biosferei Polesia de Vest (polono-belarusu-ucraineană), Rezervația Biosferei Bory Tucholskie. Pe Lista Mondială a Rezervației Biosferei UNESCO sunt înscrise, de asemenea, trei arii naturale de pe teritoriul României: Delta Dunării (rezervație transfrontalieră româno-ucraineană), Parcul Munții Rodnei și Parcul Retezat.

Crearea Rezervației Transfrontaliere a Biosferei UNESCO constituie o recunoaștere pe arena internațională a valorii ridicate și a importanței regiunii Roztocze în contextul protejării biodiversității.

Barbara Breabăn

NA POLSKICH ŚCIEŻKACH CZASU

Słynna kawiarnia Fialkowskiego

*Takiej kawy, jak w Polsce,
nie ma w żadnym kraju*
Adam Mickiewicz

Wieczorem, kiedy zapalają się światła latarni, zaczynają świecić reklamy i okna sklepów, hoteli i kawiarni Calea Victoriei (Aleja Zwycięstwa), jedna z najstarszych i najpiękniejszych arterii w Bukareszcie, zaczyna ożywać. Wije się jak wielobarwna i błyszcząca woda, niosąc ze sobą historię miasta i wspomnienia ludzi. Spacer po Alei Zwycięstwa jest jak wtargnięcie do pałaców czasu. Przypomina nam, że niespokojny duch dziejów, *saeculum*, jak go określał wielki historyk starożytności Tacyt, zawsze towarzyszył historii narodów. To siła, która panuje nad przekonaniem, ideałami i zachowaniami ludzi epoki. Nie można pozostać wobec niego obojętnym. Albo się mu sprzeciwiasz, albo akceptujesz

PE CĂRĂRI POLONEZE ALE TIMPULUI

Vestita cafenea Fialkowski

*Cafea ca în Polonia
nu afli nicăieri*
Adam Mickiewicz

Seara, când luminile felinarelor se aprind, încep să strălucească și reclamele și ferestrele magazinelor, ale hotelurilor și cafenelelor Bucureștiului, iar Calea Victoriei, una din cele mai vechi și mai frumoase străzi ale capitalei începe să prindă viață. Ea șerpuește ca o apă multicoloră și scânteietoare, ducând cu ea istoria Bucureștiului și amintirile oamenilor. O plimbare pe Calea Victoriei este ca o incursiune în palatele timpului. Ea ne aduce aminte, că în curgerea vremii, neliniștitul spirit al veacurilor, acel *saeculum* de care vorbea Tacit, marele istoric al Antichității, a însoțit mereu istoria popoarelor. El a fost și este acea forță invizibilă care domină credințele, idealurile și comportamentele oamenilor unei epoci. Față

go i pozwalasz się porwać jak przez wodę występującą z brzegów. Spotkać go można w różnych postaciach: ludzi, instytucji, prądów artystycznych, politycznych czy ekonomicznych. W XIX w. doprowadził do wielkich zmian w obrazie świata. W postaci Wiosny Ludów przetoczył się przez niemal całą Europę. Pozostawił po sobie wielkie zmiany polityczne, społeczne i kulturalne. Zmienił mentalną geografę starego świata. Doprowadził do powstania nowych państw i związków, jak również zmian w mentalności ludzi. Zaczęli oni inaczej myśleć, ubierać się i spędzać wolny czas. Powstała kawiarnia, jako swoista instytucja społeczna i kulturalna. Zjawisko to rozkwitło w okresie znanym pod nazwą La belle époque. Wówczas Bukareszt uzyskał przydomek „Mały Paryż”.

Historia Alei Zwycięstwa sięga ponad dwóch wieków, a obecna nazwa pochodzi z 1877 r. Naddano ją po Wojnie o Niepodległość, kiedy armia rumuńska wkroczyła triumfalnie do Bukaresztu. Budowę ulicy rozpoczął gospodar wołoski Constantin Brâncoveanu, znany z powodu swego bogactwa jako „książę złota”. Dzięki różnorodności stylów architektonicznych aleja przypomina piękno i urok dawnego „Małego Paryża”, kiedy to stolica stawała się ośrodkiem życia duchowego i towarzyskiego. To tutaj zapaliły się pierwsze latarnie. Była pierwszym bulwarem oświetlonym elektrycznie w Bukareszcie.

de el nu poți rămâne indiferent. Sau îl respingi, sau îl accepți și te lași purtat de el ca de o apă care pare să rupă malurile. Îl întâlnești sub diferite întrupări, personalități, instituții, curente artistice, politice sau economice. În secolul al XIX-lea a dus la mari transformări a tabloului lumii. Sub chipul Primăverii Popoarelor a trecut ca o furtună prin toată Europa. A lăsat în urmă mari schimbări politice, sociale și culturale. A schimbat geografia mentală a vechii lumi. A dus la formarea de noi state și uniuni statale și la schimbări în mentalitatea oamenilor. Au început să gândească altfel, să se îmbrace altfel, să-și petreacă timpul liber altfel. A apărut cafeneaua, o adevărată instituție socială și culturală. Ea a cunoscut o mare înflorire, mai ales în perioada cunoscută sub numele „La Belle Epoque”, atunci Bucureștiul a început să fie numit „Micul Paris”.

Istoria Căii Victoriei are peste două secole, iar actuala denumire a primit-o în 1878, la intrarea triumfală a armatei române în București, după Războiul de Independență. Construcția a fost începută de marele domnitor român Constantin Brâncoveanu, numit și „Prințul Aurului”, datorită bogățiilor sale. Ea amintește, prin varietatea de stiluri arhitectonice, de frumusețea și farmecul „Micului Paris” de altădată, când capitala începea să devină un centru de viață spirituală și mondenă. Aici s-au aprins primele lumini ale felinarelor. A fost și primul bulevard iluminat electric din București.

**Plac Teatralny. Pośrodku na rogu kawiarnia Fialkowskiego
Piața Teatrului. În mijloc pe colț cafeneaua Fialkowski**

Źródło | Sursa: www.okazii.ro

Ważnym punktem orientacyjnym w Bukareszcie tamtego okresu, który pozostał do dzisiaj w rumuńskim myśleniu kulturowym była kawiarnia Fiałkowskiego. Znajdowała się na rogu ulic Iona Câmpineanu i Calea Victoriei. Na miejscu słynnej kawiarni literackiej, jak cień pięknego snu wznosi się dzisiaj blok Adriatica. Zbudowany został w okresie międzywojennym w stylu modernistycznym. Zastygły zegar wydaje się wskazywać, że czas się tam zatrzymał.

W drugiej połowie XIX w. kawiarnia bukareszteńska stała się niezwykle instytucją, wypełnioną historią, emocjami i pełną życia. Była społecznym centrum miasta, miejscem spotkań, rozmów czy odpoczynku. Była historią, kroniką wydarzeń i pasją, stanowiąc część kulturowej tożsamości stolicy. Ponieważ Bukareszt był i jest miejscem, w którym zachodzi proces stratyfikacji pewnych społecznych projektów (jak projekt modernizacji Bukaresztu za panowania króla Karola I), jak również indywidualnych projektów, jak słynna kawiarnia literacka Fiałkowskiego. Była ona w swoim czasie jednym z czynników cywilizacji i kultury, łączącym społeczeństwo rumuńskie z duchem nowoczesności. To tutaj powstawały i rozwijały się prądy literackie, jak na przykład rumuński symbolizm, i promowano młode talenty. Jej los wskazuje, że krajobraz miejski to życiowa przestrzeń złożona z obrazów i symboli, która towarzyszy mieszkańcom miasta. Skojarzenie miasta z osobowością lub emblematycznym miejscem podnosi jego wartość i nadaje mu charakter.

Kawiarnia XIX w. stała się takim miejscem reprezentującym intensywne życie miasta. Ludzie przychodzili do kawiarni rozmawiać o swoich marzeniach, porozmysłać, podzielić się swoimi pomysłami, tworzyć dzieła, czytać lub po prostu posiedzieć w milczeniu, czując się jak w domu. Albo popatrzeć na barwne życie uliczne przy filiżance aromatycznej kawy. O tym napoju mąż stanu Talleyrand mówił, że: „Kawa musi być gorąca jak piekło, czarna jak diabeł, czysta jak anioł, słodka jak miłość”. Król polski Jan III Sobieski był wielkim miłośnikiem tego trunku. Uważano, że jest „napojem mądrości”, a wielki kompozytor Jan Sebastian Bach kawie poświęcił znaną kantatę.

Chociaż w drugiej połowie XIX w. w stolicy istniało ponad sto kawiarni, żadna z nich nie cieszyła się sławą kawiarni Antoniego Fiałkowskiego. Młody Antoni schronił się w Bukareszcie po upadku powstania listopadowego, uciekając z Polski będącej się pod zaborami. W dzieciństwie mały Antoni

Un important reper urbanistic bucureștean al acelor timpuri care a rămas în mentalul cultural românesc a fost Cafeneaua Fialkowski. Se găsea la intersecția străzii Ion Câmpineanu cu Calea Victoriei. În locul vestitei cafenele literare se înalță acum, ca umbra unui vis frumos, blocul Adriatica. Acesta a fost construit în perioada interbelică, în stil modernist. Orologiul încremenit pare să arate că acolo timpul s-a oprit în loc.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cafeneaua bucureșteană a devenit o uimitoare instituție, plină de istorie, emoție și viață. Era un centru social al orașului, loc de întâlnire, conversație sau relaxare. Era istorie, cronică și pasiune, făcând parte din identitatea culturală a capitalei. Căci Bucureștiul a însemnat și înseamnă, atât procese de stratificări ale unor proiecte sociale (cum a fost cel de modernizare a orașului, al regelui Carol I), cât și de proiecte individuale, cum a fost vestita cafea literară a lui Fialkowski. Ea a fost în acea perioadă unul dintre factorii de cultură și civilizație, de racordare a societății românești la spiritul timpului modernității. Aici s-au constituit și dezvoltat curente literare, cum ar fi simbolismul românesc și s-au promovat tinere talente literare. Destinul ei arată că peisajul urban este un spațiu trăit, un spațiu format din imagini și simboluri care însoțesc locuitorii. Asocierea unui oraș cu o personalitate sau cu un loc emblematic îi sporește valoarea și îi dă personalitate.

Cafeneaua din secolul al XIX-lea a fost un astfel de loc care reprezenta viața intensă a orașului. Acolo oamenii veneau să discute despre visele lor, să mediteze asupra gândurilor, să-și împărtășească ideile, să creeze opere, să citească sau doar să stea în tăcere, simțindu-se ca acasă. De asemenea, puteau privi viața colorată a străzii lângă o ceașcă de cafea aromată. Despre această băutură, cunoscutul om de stat francez Talleyrand spunea că trebuie să fie „neagră precum necuratul, fierbinte ca iadul, pură ca un înger și dulce ca iubirea”. Marele rege polonez Ioan al III-lea Sobieski era un iubitor al acestei băuturi considerate „licoarea înțelepciunii”, iar marele compozitor Johan Sebastian Bach i-a dedicat cunoscuta Cantată a cafelei.

Deși în a doua jumătate a secolului al XIX-lea existau în capitală peste 100 de cafenele, nici una nu s-a bucurat de faima cafelei lui Antoni Fialkowski. Tânărul Antoni s-a refugiat la București, fugind din Polonia aflată sub stăpânire străină, după înfrângerea insurecției din noiembrie. În copilărie micul Antoni și familia lui au trăit, ca și alți polonezi, consecințele

i jego rodzina przeżyli, tak jak inni Polacy, skutki zaborów i polityki zaborców wobec Polaków. Upadek powstania listopadowego był przyczyną Wielkiej Emigracji – ruchu emigracyjnego polskiej ludności, jednego z największych w ówczesnej Europie.

Młody Antoni nauczył się zawodu cukiernicze- go i przyjechał do Bukaresztu z nowymi pomysłami. Znał nowy, zachodni sposób parzenia kawy, którego nauczył się w Polsce. Znał zapewne piękne wersy, poświęcone kawie przez wieszczę Adama Mickiewicza, który w poemacie „Pan Tadeusz” opisywał:

„...tajne sposoby gotowania trunku
Który ma czarność węgla, przejrzystość bursztynu,
Zapach moki i gęstość miodowego płynu”.

W Polsce kawiarnie powstawały w Warszawie według wzoru wiedeńskiego. Pierwszą otwarto w 1724 r. za czasów Augusta II Mocnego. Na początku kawę podawano w cukierniach. Dopiero w XIX w. upowszechniła się nazwa „kawiarnia”. Później powstały kawiarnie literackie, w których znani pisarze, poeci, artyści tworzyli własne enklawy, który przyciągały osoby pragnące ogrzać się w blasku ich talentu czy popularności.

Fiałkowski był bardzo aktywnym i przedsiębiorczym człowiekiem, będąc duszą kawiarni, która nosiła jego nazwisko, i która zakończyła żywot wraz ze śmiercią swojego założyciela w 1898 r. Był miłośnikiem sztuki, ale i energicznym człowiekiem i miał talent kupiecki. Na początku założył sklep z obuwem w kamienicy „Pod niebieską gwiazdą” przy ulicy Francuskiej. Sprowadzał obuwie dobrej jakości z Wiednia i Paryża.

Po otwarciu sklepu z butami Antoni Fiałkowski ponownie zainwestował zysk. Odnowił i otworzył restaurację w ogrodzie Waremberg. Grał tam słynny Ludovik Wiest, który był duszą balów i uroczystości w Bukareszcie. Był on najpopularniejszym skrzypkiem tamtych czasów, porównywalnym do Straussa w Wiedniu. Występował tam też zespół taneczny słynnego „Ogrodu z koźmi”. Zawdzięczał on swoją nazwę Duńskiemu – Polakowi, który trenował konie dla pięknych amazonek. Do słynnego ogrodu Waremberg przychodziło wielu oficerów tureckich, austriackich i rosyjskich. Bywał tam także młody oficer artylerii w carskiej armii podczas Wojny Krymskiej – hrabia Lew Tołstoj, który zostanie jednym z największych rosyjskich pisarzy.

W 1853 r. Fiałkowski założył cukiernię i następnie kawiarnię, którą nazwał swoim nazwiskiem i która weszła do historii Bukaresztu. Znajdowa-

contopirilor și a politicilor de contopire în ceea ce îi privește pe polonezi. Căderea insurecției din noiembrie a fost și cauza Marii Emigrații poloneze – emigrare a populației poloneze, una dintre cele mai mari din Europa acelor vremuri.

Tânărul Antoni a învățat meseria de cofetar și a venit în București cu idei noi, cu un mod de a prepara cafeaua occidental, învățat în Polonia. Cunoștea și frumoasele versuri dedicate cafelei din poemul „Pan Tadeusz” scris de Adam Mickiewicz:

„...tainicele feluri de a fierbe băutura,
Neagră precum cărbunele, chihlimbarie la vedere
Cu aromă de moca și desime de miere”.

În Polonia cafenelele au apărut la Varșovia, după model vienez. Prima cafenea a fost deschisă în anul 1724, în timpurile lui August al II-lea cel Puternic. La început se servea cafea în cofetării. Abia în secolul al XIX-lea s-a răspândit denumirea de cafenea. Apoi au apărut cafenelele literare, în care cunoscuți scriitori, poeți și artiști formau grupuri exclusiviste care atrăgeau pe cei dornici să împrumute din strălucirea talentului sau a popularității lor.

Fialkowski era un om foarte dinamic și întreprinzător fiind sufletul cafenelei care i-a purtat numele și care a dispărut odată cu el în 1898. Era un iubitor al artelor, dar și un om energetic, cu deosebite talente economice. A înființat la început un magazin de pantofi „Steaua albastră” care se afla pe actuala stradă Franceză. Aducea pantofi de foarte bună calitate de la Viena și Paris.

După deschiderea magazinului de pantofi, Antoni Fialkowski a reinvestit profitul obținut. A renovat și a deschis un restaurant în Grădina Waremberg. Acolo cânta celebrul Ludovic Wiest – sufletul balurilor și serbărilor bucureștene. Era cel mai popular violonist al epocii, comparabil cu ceea ce a fost Strauss pentru Viena. Tot aici venea și o trupă de dans a celebrei „Grădini cu cai”. Aceasta își datora numele polonezului Duński, care făcea acolo dresură de cai pentru frumoasele amazoane. La renumita Grădină Waremberg veneau numeroși ofițeri ruși, turci, austrieci, dar și marele scriitor rus, contele Lev Tołstoi, tânăr ofițer de artilerie în armata țaristă, în timpul războiului Crimeii. El va deveni unul dintre cei mai mari scriitori ruși.

În 1853 Fialkowski deschide o cofetărie și apoi o cafenea care îi vor purta numele și care vor intra în istoria Bucureștiului. Era situată în apropiere

ła się w pobliżu monumentalnego budynku Teatru Narodowego, w którym wystawiano także opery. Z tego powodu kawiarnia Fiałkowskiego była znana również jako kawiarnia operowa. Jej atmosfera przypominała sławną paryską kawiarnię Chat Noir (Czarny Kot). Wielcy rumuńscy twórcy uwiecznili ją w swoich literackich dziełach.

de monumentalna clădire a Teatrului Național. Aici aveau loc și spectacole de operă, de aceea cafeneaua Fialkowski era numită și cafeneaua Operei. Atmosfera ei amintea de cea a vestitei cafenele pariziene Chat Noir. Mari creatori români au immortalizat-o în operele lor literare.

Fot. Elzbieta Wierszewska-Calistru

Blok Adriatică | Blocul Adriatică

Lokal był duży, bardzo nowoczesny i luksusowy. Został urządzony w stylu wiedeńskim i posiadał dwie wielkie sale do gier towarzyskich. Jedną do biliarda – króla gier kawiarnianych w XIX w., i drugą – do domina i tryktraka. Kryształowe żyrandole rozpraszały światło w oparach niebieskiego dymu papierosowego i aromatu filizanek kawy. Po bokach stały czerwone pluszowe sofy, a na ścianach wisiały lustra ze złotymi ramami. Obok wisiały karykatury polityków i innych znanych osobistości tamtych czasów. Witraże błyszcząły wielobarwnie, odbijając się w blatach stolików z białego marmuru. Czasem, w chwilach inspiracji, poeci pisali na nich wiersze. Pośrodku stał długi stół, przy którym siedzieli literaci, jak na scenie, a wokół, przy małych stolikach – zwyczajni klienci. Dla przyjemnego spędzania czasu, kawiarnia była także czytelnia, gdzie można

Localul era încăpător, foarte modern și luxos. Era decorat în stil vienez și avea două săli mari pentru jocuri de societate. Una pentru biliard – sportul rege al cafenelelor din secolul al XIX-lea și alta pentru domino și table. Candelabrele din cristal își revărsau lumina peste fumul albastru al țigărilor și al aromei ceștilor de cafea. Pe margini erau canapele de pluș roșu, iar pe pereți oglinzi cu rame aurite. Alături de ele erau expuse caricaturi ale oamenilor politici și ale altor personalități ale vremii. Culorile vitraliilor sclipeau multicolor, reflectându-se pe măsuțele de marmură albă. Uneori, poeții își scriau versurile pe ele, în clipele de inspirație. În mijloc era o masă lungă la care stăteau literații ca pe o scenă, iar în jur erau mici mese de marmură la care stăteau clienții obișnuiți pentru a petrece plăcut timpul. Cafeneaua era și sală de lectură a ziarelor românești,

było znaleźć gazety rumuńskie, francuskie, niemieckie i włoskie. Podawano kawę, herbatę, czekoladę i słodczyce przywiezione z Paryża lub Wiednia, ale też piwo. Chwile zapomnienia uszlachetniała nostalgiczna muzyka w wykonaniu orkiestry, z którą występował również słynny Ludovik Wiest.

Wkrótce kawiarnia Fiałkowskiego stała się ulubionym miejscem spotkań literatów, polityków (szczególnie liberałów), ludzi teatru, malarzy. Do bywalców zaliczali się także aktorzy, profesoria, dyplomaci, artyści, pisarze i prawnicy. Osobowość Fiałkowskiego tworzyła ciepłą atmosferę w lokalu. Był hojnym człowiekiem, miłośnikiem poezji i malarstwa. Wspierał młodych poetów i malarzy o skromnych dochodach. Może dlatego w rumuńskiej literaturze pozostały żartobliwe wersy znanego pisarza, eseisty i dramaturga Viktora Eftimiu:

„W kawiarni u Fiałkowskiego
Talenty kwitną, się gromadzą
Jak dużo wody pije się, w nadmiarze
A rzadziej filizankę kawy
W kawiarni u Fiałkowskiego”

W ten sposób lokal młodego Polaka stał się kawiarnią literacką, w której pisarze i artyści spotykali się przy filizance kawy i rozmawiali o literaturze i sztuce. W tej „kuźni intelektu”, jak nazwał znany polski krytyk literacki, satyryk i publicysta Tadeusz Boy-Żeleński literacką kawiarnię, pracowali nad swoimi dziełami, nie zauważając obecności innych. Tam dowiadywano się nowych wiadomości, pisano artykuły do gazet, recytowano wiersze. Wszyscy mówili głośno i z zapalem, jak na scenie.

Będąc przestrzenią, w której spotykały się idee, a także sporów generujących prądy literackie, kawiarnia literacka XIX w. miała charakter teatralny. Była tam scena (sala, „zarezerwowany” stół), aktorzy (literaci, artyści, twórcy) oraz widzowie (osoby przy pozostałych stolikach). Artyści wydawali się pogrążeni w rozmowie. Pozostali klienci kawiarni starali się nie pokazywać po sobie zainteresowania tym spektaklem, choć zasiadali tak, aby widzieć wszystko jak najlepiej i nadstawiali uszu.

Przy stoliku kawiarni Fiałkowskiego recytował swoje pierwsze wiersze młody Aleksander Macedonski, twórca rumuńskiego symbolizmu. Miał niesamowity wygląd: wielkie, czarne oczy, zawsze otoczony niebieską chmurą dymu papierosowego, jakby we śnie. Palił, używając ustnika z hebanowego drewna ze złotymi inkrustacjami, o którym twierdził, że należał kiedyś do króla Polski. Był dumny ze swojego polskiego pochodzenia, twierdząc, że bab-

francużești, germane și italiene. Se servea cafea, ceai, ciocolată, dulciuri de la Paris și Viena, dar și bere. Clipele de uitare erau înnobilate de muzica nostalgică a orchestrei cu care concerta și celebrul Ludovic Wiest.

A devenit rapid locul preferat de întâlnire pentru oameni de litere, politicieni (mai ales liberali), oameni de teatru și artiști plastici. Veneau actori, profesori, diplomați, artiști, scriitori, juriști, iar personalitatea lui Fialkowski a dat o notă de căldură localului. Era un om generos, iubitor de poezie și pictură. Îi proteja pe tinerii poeți și pictori care aveau posibilități materiale modeste. Poate de aceea au și rămas în memoria literară românească versurile glumețe ale cunoscutului scriitor, eseist și dramaturg, Victor Eftimiu:

„La Fialkowski-n cafenea
Talente grămădite o sumă
Ce multă apă se consumă
Și rar se bea câte-o cafea
La Fialkowski în cafenea”

Așa s-a transformat cafeneaua tânărului polonez în cafenea literară, unde scriitori și artiști se adunau la o ceașcă de cafea și discutau despre literatură și artă. Acolo, în „forja intelectului”, (așa cum a numit cunoscutul critic literar, scriitor satiric și publicist Tadeusz Boy-Żeleński, cafeneaua literară) lucrau la propriile creații fără să se simtă deranjați de prezența celorlalți. Aici se aflau vești, se scriau articole pentru gazete, se recitau poezii. Toată lumea vorbea tare și cu patos ca pe scenă.

Spațiu de întâlnire a ideilor și disputelor generatoare de curente literare, cafeneaua literară din secolul al XIX-lea avea un aspect teatral. Există o scenă (o sală, o masă rezervată), actori (literați, artiști) și spectatori (clienții de la celelalte mese). Artiștii păreau absorbiți în discuții. Ceilalți clienți ai cafelei căutau să dea impresia că nu sunt interesați de spectacol, dar se așezau în așa fel încât să vadă mai bine și ciuleau urechile.

La o masă din cafeneaua Fialkowski și-a recitat primele versuri tânărul Alexandru Macedonski, fondator al simbolismului românesc. Era o apariție deosebită, cu ochii mari, neguroși, învăluit mereu în nouri albaștri de fum, ca în vis, Macedonski fuma folosind un portțigaret din lemn de abanos, cu incrustații de aur, despre care spunea că aparținut unui rege al Poloniei. Era mândru de originea lui poloneză, afirmând că bunica din partea tatălui, Zoe Paznanski era fiica unui ofițer de origine poloneză din armata țaristă.

cia ze strony ojca, Zoe Paznanski, była córką oficera polskiego pochodzenia z armii carskiej.

Do kręgu poety należał także marzycielski Ștefan Luchian, z łagodnym uśmiechem i pełnymi dobroci oczami. Był nazwany „malarzem-poetą kwiatów”. Malował skrzące się piękno krajobrazów rumuńskich w lśniących i jednocześnie delikatnych kolorach. Wieczorem przychodził zmęczony z redakcji gazety „Czas” wielki poeta Mihai Eminescu wraz ze swoim przyjacielem, wybitnym dramaturgiem Ionem Luką Caragiale, który z zapałem i niezwykłą energią prowadził gorące dyskusje literackie.

Bywalcem słynnej kawiarni był także wielki historyk A. D. Xenopol. Jego brat, Nicolae, założył wspólnie z wybitnym ekonomistą i pedagogiem Stanislasem Cihoskim Akademię Nauk Ekonomicznych w Bukareszcie. U Fiałkowskiego bywali także aktorzy Teatru Narodowego. Przychodził Matei Millo, jedna z wielkich osobowości w historii teatru rumuńskiego, ze słynnym aktorem Constantinem Nottara. Bywał też znany epigramista, dowcipny Cincinat Pavelescu, autor słów do słynnej piosenki międzywojennej „Czy pamiętasz, moja pani”.

Lokal miał także swoich ekscentryków. W kawiarni pojawiała się wysoka, ponad dwumetrowa postać sędziego Câmpineanu, świetnego gracza w bilard. Chodził zawsze w długim, ciemnym płaszczu i nosił na piersi dwa węże, także do sądu. Spacerował też po Alei Zwycięstwa, z małym lwiatkiem o złotej sierści na smyczy. Przyszedł z nim także do kawiarni, strasząc klientów.

Antoni Fiałkowski nie zapominał nigdy, że urodził się na polskiej ziemi i pomagał swoim rodakom, szczególnie po 1863 r., w znalezieniu pracy i osiedleniu się w Bukareszcie. Kochał swoją nową ojczyznę. Przekazał duże sumy na wyposażenie armii rumuńskiej podczas Wojny o Niepodległość z 1877 r. W uznaniu swoich zasług uzyskał rumuńskie obywatelstwo i został odznaczony przez rumuńskie państwo.

Kawiarnia Fiałkowskiego przyczyniła się do modernizacji stolicy. To była prawdziwa instytucja kulturalna i mały świat literackiej bohemy, pełen dobrego smaku, elegancji, radości i talentu. Przez prawie pół wieku była jedną z najbardziej znanych w Bukareszcie. Dzięki jej słynnym klientom stała się elementem geografii kulturalnej stolicy. To wyjątkowe miejsce, w którym wina nie mieszało się z wodą, ale z uduchowionym słowem, nadawało stolicy końca XIX w. tożsamość kulturową. Nie ma go już, ale w pamięci o miejscach i ludziach na zawsze pozostanie pełna uroku wieczność słynnej kawiarni Fiałkowskiego.

Din cercul lui Macedonski făcea parte și visătorul Ștefan Luchian, cu un zâmbet blând și ochi plini de bunătațe. A fost numit „poetul plastic al florilor”. A pictat splendoarea scânteietoare a peisajelor românești în culori strălucitoare și delicate totodată. Spre seară venea obosit de la redacția ziarului „Timpul” marele poet Eminescu cu prietenul său, renumitul dramaturg Ion Luca Caragiale care cu patosul și energia sa scânteietoare conducea aprinsele discuții literare.

Un client obișnuit al vestitei cafenele era și marele istoric A.D. Xenopol. Fratele său, Nicolae, a fondat împreună cu marele economist și pedagog Stanislas Cihoski, Academia de Studii Economice din București. Actorii de la Teatrul Național erau și ei prezenți la cafeneaua Fialkowski. Matei Millo, una dintre cele mai mari personalități ale istoriei teatrului românesc, venea aici împreună cu vestitul actor Constantin Nottara. Era prezent și cunoscutul epigramist român, spiritualul Cincinat Pavelescu, creatorul versurilor cunoscutei romanțe interbelice „Îți mai aduci aminte, doamnă”.

Localul își avea și excentricii săi. Apărea și silueta înaltă, de aproape 2 metri a excentricului magistrat Câmpineanu, mare jucător de biliard. Ținea mereu la piept sub fular o pereche de șerpi, chiar și la tribunal. Plimba pe Calea Victoriei, în lesă un pui de leu cu blană aurie. L-a adus și la cafenea, spre spaima clienților.

Antoni Fialkowski nu a uitat niciodată că s-a născut pe pământ polonez și a ajutat mulți refugiați polonezi să se stabilească în România, mai ales după anul 1863. A iubit noua sa patrie, a donat sume mari de bani pentru înzestrarea armatei române în Războiul de Independență din 1877. Pentru meritele, munca și patriotismul lui a fost împământenit și a fost decorat de statul român.

Cafeneaua Fialkowski a contribuit la modernizarea capitalei. A fost o adevărată instituție de cultură, o mică lume boemă literară, plină de bun gust, eleganță, veselie și talent. Timp de aproape jumătate de secol va fi una din cele mai cunoscute cafenele literare din București, iar prin clienții săi prestigioși ea va intra în geografia mentală culturală a capitalei. Acest loc unic, unde vinul se amesteca nu cu apă, ci cu vorbe de spirit, a dat identitate culturală Bucureștiului la sfârșit de secol XIX. El a dispărut, dar în memoria locurilor și a oamenilor va rămâne mereu veșnicia plină de farmec a vestitei cafenele Fialkowski.

PAŹDZIERNIK

10.01. – **Czerniowce:** Ze Lwowa przybył abp Józef Teodorowicz i zamieszkał u Heleny bar. Szymonowiczowej.

10.01. – **Kocmań:** Uroczyste otwarcie utrakwistycznego gimnazjum.

10.<02. – **Czerniowce:** Wybitny Polak, pedagog, kompozytor i działacz narodowy Otton Mieczysław Żukowski, żegnany z ramienia TBPiCP przez ks. Walentego Dubiela, udał się do Cieszyna, aby objąć stanowisko nauczyciela głównego języka polskiego.

10.02. – **Czerniowce:** Ukazał się 80. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim artykuły: „Szerzenie niemczyzny cudzym kosztem”, „Ruch towarzystw polskich w Czerniowcach”, „Kościół Katolicki na Kresach”, „Kongres Maryjański”. Do numeru dołączono 21. arkusz drugiego tomu powieści J. I. Kraszewskiego pt. „Bezimienna”.

10.02. – **Czerniowce:** Msza św. prymicyjna ks. Andrzeja Łukasiewicza z kazaniem abp. Józefa Teodorowicza w ormiańskokatolickim kościele parafialnym.

10.02.-04. – **Czerniowce,** strzelnica miejska: Urządzona przez Stowarzyszenie Rolnicze „Bukowina” wystawa rolnicza (kwiaty, nasiona, drób, nawozy sztuczne, maszyny rolnicze) – pierwotnie planowana na 25-28 września, z powodu niepogody przeniesiona na początek października. Do prezydium wystawy weszli Kazimierz Bohdanowicz i Kajetan Stefanowicz. Prezesem komitetu wystawowego wybrano dr. Kajetana Stefanowicza. Do komitetu wystawowego wybrano m.in. Mik. Buchenthal-Dobrowolskiego i Aleks. Brodowskiego. Na cele tej wystawy poseł Kazimierz Bohdanowicz ofiarował 200 kor., a Kajetan Stefanowicz – 500 kor. W czasie trwania wystawy czynna była okresowo poczta Czerniowce Plac Wystawowy ze zwykłym zakresem czynności. Otwarcie wystawy nastąpiło w niedzielę 2 października. W jej ramach odbył się wiec rolników w poniedziałek 3 października. Wystawcami płodów rolnych byli przede wszystkim ziemianie i oni też zostali wyróżnieni medalami i dyplomami. Spośród polskich ziemian najwięcej nagród otrzymał główny organizator wystawy Kazimierz Bohdanowicz z Oszechlibów (pierwsza nagroda – srebrny medal państwowy za pszenicę

OCTOMBRIE

10.01. – **Cernăuți:** Arh. Józef Teodorowicz a venit din Liov și a locuit la baroana Helena Szymonowiczowa.

10.01. – **Cozmeni:** A avut loc deschiderea festivă a gimnaziului bilingv.

10.<02. – **Cernăuți:** Otton Mieczysław Żukowski, un polonez remarcabil, pedagog, compozitor și militant național a plecat la Cieszyn să ocupe postul de profesor principal de limba polonă. A fost condus, în numele APAF și L, de pr. Walenty Dubiel.

10.02. – **Cernăuți:** A apărut nr. 80 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-au publicat, printre altele, articolele: „Răspândirea spiritului german printr-o cheltuială străină”, „Mișcarea societăților poloneze din Cernăuți”, „Biserica catolică în ținuturile limitrofe Kresy”, „Congresul Marian”. La acest număr a fost anexat capitolul 21 al volumului II al romanului „Bezimienna” de J. I. Kraszewski.

10.02. – **Cernăuți:** A avut loc Primiția pr. Andrzeja Łukasiewicz cu predica rostită de arh. Józef Teodorowicz în biserica armeano-catolică parohială.

10.02.-04. – **Cernăuți,** poligonul de tragere orășenească: A avut loc expoziția agricolă (de flori, semințe, păsări de curte, îngrășăminte artificiale, mașini agricole) organizată de Asociația Agricolă „Bucovina” – planificată mai întâi pentru 25-28 septembrie și transferată din cauza vremii nefavorabile la începutul lunii octombrie. În prezidiul expoziției au intrat Kazimierz Bohdanowicz și Kajetan Stefanowicz. Președinte al comitetului expozițional a fost ales dr. Kajetan Stefanowicz. În comitetul expoziției au fost aleși printre alții Mik. Buchenthal-Dobrowolski și Aleks. Brodowski. Pentru scopurile acestei expoziții deputatul Kazimierz Bohdanowicz a oferit 200 cor., iar Kajetan Stefanowicz – 500 cor. Pe durata expoziției a fost deschisă poșta Cernăuți – Piața expozițională cu un program de funcționare normal. Deschiderea expoziției a avut loc duminică, 2 octombrie. În cadrul ei a avut loc adunarea publică a agricultorilor, luni, pe 3 octombrie. Expozanții roadelor pământului au fost înainte de toate moșierii și ei au fost premiați cu medalii și diplome. Dintre moșierii polonezi cele mai multe premii le-a obținut organizatorul principal al expoziției, Kazimierz Bohdanowicz din Oșehlib (premiul I – medalia de stat de argint pentru grâu și porumb, diplomă de apreciere pentru fructe). După

i kukurydzę, dyplom uznania za owoce). Po nim najwięcej odznaczeń otrzymał Aleksander Brodowski (srebrny medal państwowy za ogrodnictwo, dyplom uznania za jarzyny, owoce; dyplom honorowy za gęsi rasy krzyżowanej tuluskiej i emdeńskiej). Oprócz nich dyplom uznania za owoce otrzymała Romana Passakasowa z Witelówki; dyplom honorowy za chów kur włoskich kuropatwich – Helena Bohosiewiczówna z Milijowa; dyplom honorowy za kury Bantam – Stanisław Szydłowski z Michalcza; dyplom uznania za kury rasy Langshan – M. Jaworska z Balkowiec; dyplom uznania za nasiona traw – M. Kulikowski; dyplom uznania za ziemniaki – Filip Jampolski.

10.02. – Kaliczanka: Świetnie rozwijająca się Czytelnia zmienia lokal na większy i wybrała nowy zarząd: Szymon Michalik – przewodniczący, Michał Sworakowski – sekretarz, Józef Nadler – skarbnik i gospodarz, Michał Mikołajewski – bibliotekarz, Karol Koneczny, Wojciech Brandys, Jan Kobierzycki – delegat do miejscowego Koła Mieszanego TSL.

10.04. – Czerniowce, sala TBPiCP: Zwyczajne zgromadzenie wydziału bukowińskiego Koła Polskiego.

10.06. – Czerniowce: Ukazał się 81. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. „Wykaz składek na budowę Domu Polskiego w Czerniowcach” i „Wystawa rolnicza w Czerniowcach”.

10.06. – Czerniowce: Dotychczasowy prezydent Bukowiny Konrad Hohenlohe opuścił miasto.

10.07. – Czerniowce: Przybył nowy prezydent Bukowiny Oktawian Regner-Bleyleben, witany na dworcu przez osobistości rządowe, wojskowe, kościelne. Nowy prezydent złożył następnie wizyty wszystkim ważniejszym osobistościom stolicy.

10.<09. – Czerniowce: Dr Celestyn Podlewski, zastępca naczelnika czerniowieckiej filii Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie, został mianowany naczelnikiem filii tegoż Towarzystwa w Tarnopolu.

10.<09. – Suczawa, TBPiCP: Na pierwszym powakacyjnym zebraniu Towarzystwa pożegnano wielce czynnego i zasłużonego członka Wacława Dmochowskiego, który przeniósł się na stałe do Czerniowiec.

10.09. – Czerniowce: Ukazał się 82. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły: „Nowy prezydent kraju”, „Lista wyborców drugiego koła wyborczego wielkich posiadłości na Bukowinie”, „List pasterski ks. metropolity Szeptyckiego”. Do numeru dołączono 22. arkusz drugiego tomu powieści J. I. Kraszewskiego pt. „Bezimienna”.

el, cele mai multe decorații le-a obținut Aleksander Brodowski (medalia de stat de argint pentru grădinarit, diplomă de apreciere pentru legume, fructe; diplomă de onoare pentru găștele din rasa încrucișată Toulouse și Emden). În afara lor, diplomă de apreciere pentru fructe a obținut Romana Passakasowa din Viteluvca; diplomă de onoare pentru creșterea potârnichilor italiene – Helena Bohosiewiczówna din Milie; diplomă de onoare pentru găinile Bantam – Stanisław Szydłowski din Mihalcea; diplomă de apreciere pentru găinile din rasa Langshan – M. Jaworska din Bălcăuți; diplomă de apreciere pentru semințe de iarbă – M. Kulikowski; diplomă de apreciere pentru cartofi – Filip Jampolski.

10.02. – Caliceanca: Dezvoltându-se foarte frumos, Societatea de Lectură își schimbă localul pentru unul mai mare și și-a ales noua conducere: Szymon Michalik – președinte, Michał Sworakowski – secretar, Józef Nadler – casier și administrator, Michał Mikołajewski – bibliotecar, Karol Koneczny, Wojciech Brandys, Jan Kobierzycki – delegat pentru Cercul Mixt al SȘP din localitate.

10.04. – Cernăuți, sala APAF și L: A avut loc întâlnirea consiliului de conducere al Cercului Polonez din Bucovina.

10.06. – Cernăuți: A apărut nr. 81 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-au publicat, printre altele, „Lista contribuțiilor pentru construirea Casei Polone în Cernăuți” și „Expoziția agricolă în Cernăuți”.

10.06. – Cernăuți: Konrad Hohenlohe, președintele Bucovinei de până acum a părăsit orașul.

10.07. – Cernăuți: A sosit noul președinte al Bucovinei, Octavian Regner-Bleyleben care a fost întâmpinat la gară de personalități din guvern, personalități ale armatei și ale bisericii. Noul președinte a făcut apoi vizite tuturor personalităților importante ale capitalei.

10.<09. – Cernăuți: Dr. Celestyn Podlewski, directorul adjunct al filialei cernăuțene a Societății Asigurărilor Reciproce din Cracovia, a fost numit director al aceleiași Societăți în Ternopil.

10.<09. – Suceava, APAF și L: La prima ședință de după vacanță a Societății s-a luat rămas bun de la foarte activul și merituosul membru Wacław Dmochowski care s-a mutat în Cernăuți.

10.09. – Cernăuți: A apărut nr. 82 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-au publicat, printre altele, articolele: „Noul președinte al țării”, „Lista alegătorilor al celui de-al II-lea cerc electoral al marilor proprietari din Bucovina”, „Scrisoarea pastorală a mitropolitului Szeptycki”. În număr a apărut, de

10.09. – **Czerniowce**, sala TBPiCP: Tombola w połączeniu z koncertem muzyki wojskowej 41 pp. na dochód budowy Domu Polskiego.

10.10. – **Czerniowce**: Pierwsza sesja nowego Sejmu bukowińskiego.

10.10. – **Czerniowce**, lokal TBPiCP: Narada nad wielką loterią fantową, urządzaną na dochód Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza.

10.12. – **Czerniowce**, lokal TBPiCP: Zebranie członków wydziału pod przewodnictwem prezesa dr. Tadeusz Mischkego. Załatwiono sprawy administracyjne, przyjęto nowego członka, załatwiono przychylnie prośbę gimnazjalistów o oddzielenie ich polskimi książkami szkolnymi, uchwalono wziąć geremialny udział w rocznicowym nabożeństwie żałobnym za naczelnika Tadeusza Kościuszkę, podziękowano ofiarodawcom fantów i pieniędzy na tombolę w dniu 9 października.

10.<13. – **Czerniowce**: Nowemu prezydentowi kraju przedstawiali się m.in. prezydent Czerniowiec Antoni bar. Kochanowski i prof. dr Alfred Halban.

10.13. – **Czerniowce**: Ukazał się 83. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim artykuły „Postulaty Polaków bukowińskich” i „Sejm bukowiński” oraz korespondencja z Haliczą.

10.14. – **Czerniowce**: Przybył abp dr Józef Bilczewski witany na dworcu przez czerniowieckiego proboszcza ks. inf. Józefa Schmid. Następnie u wejścia do kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego arcybiskupa witali przedstawiciele TBPiCP, Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, prezydent Bukowiny dr Oktawian Regner-Beyleben, prezydent Czerniowiec Antoni bar. Kochanowski i ks. Walenty Dubiel, który na czele procesji wprowadził arcypasterza do świątyni. Arcybiskup przemówił do zgromadzonych po polsku i po niemiecku, a po modlitwie udał się na plebanię, gdzie przenocował.

10.15. – **Czerniowce**: Reprezentacja miasta udzielała jednego wsparcia w kwocie 100 kor. z fundacji Stefana i Karoliny Samborskich podupadłemu rękodzielnikowi lub wdowie po takim. Podania przyjmowano do końca września.

10.16. – **Czerniowce**: Ukazał się 84. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły: „Wolnomyślność bukowińska wobec Polaków”, „Święto katolicyzmu na Kresach”, „Sejm bukowiński” oraz korespondencja ze Lwowa. Do numeru dołączono 23. arkusz drugiego tomu powieści J. I. Kraszewskiego pt. „Bezimienna”.

10.16. – **Czerniowce**, sala TBPiCP: Urządzone przez Koło TSL udane przedstawienia amatorskie

asemenea, informarea și anunțul unității de fotografie „Rembrandt”. În număr a fost anexat capitoul 22 al volumului II al romanului „Bezimienna” de J. I. Kraszewski.

10.09. – **Cernăuți**, sala APAF și L: A avut loc tombola cu concertul de muzică militară al regimentului 41 de infanterie pentru venitul de construire a Casei Polone.

10.10. – **Cernăuți**: A avut loc prima sesiune a noului Seim bucovinean.

10.10. – **Cernăuți**, localul APAF și L: A avut loc o consfătuire pentru o mare tombolă organizată pentru finanțarea Internatului Polonez „A. Mickiewicz”.

10.12. – **Cernăuți**, localul APAF și L: A avut loc ședința membrilor consiliului sub conducerea președintelui dr. Tadeusz Mischke. Au fost rezolvate chestiunile administrative, a fost primit un nou membru, a fost rezolvată în mod favorabil rugămintea elevilor de gimnaziu cu privire la manualele școlare poloneze, s-a decis participarea la slujba de pomenire a generalului Tadeusz Kościuszko, s-au adus mulțumiri donatorilor obiectelor pentru tombolă și bani în ziua de 9 octombrie.

10.<13. – **Cernăuți**: Noului președinte al țării s-au prezentat, printre alții, președintele orașului Cernăuți, baronul Antoni Kochanowski și prof. dr. Alfred Halban.

10.13. – **Cernăuți**: A apărut nr. 83 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-au publicat articolele „Postulatele polonezilor bucovineni” și „Seimul bucovinean”, precum și corespondența din Halici.

10.14. – **Cernăuți**: A sosit arh. dr. Józef Bilczewski care a fost întâmpinat la gară de parohul din Cernăuți pr. inf. Józef Schmid. Apoi, în fața bisericii „Înălțarea Sfintei Cruci” arhiepiscopul a fost întâmpinat de reprezentanții APAF și L, de reprezentanții Societății de Gimnastică „Sokół”, de președintele Bucovinei, dr. Octavian Regner-Beyleben, de primarul orașului Cernăuți, baronul Antoni Kochanowski și pr. Walenty Dubiel care, în procesiune, l-a condus pe arhipăstor în biserică. Arhiepiscopul le-a vorbit celor prezenți în limba polonă și germană, iar după rugăciune s-a deplasat la parohie unde a rămas peste noapte.

10.15. – **Cernăuți**: Reprezentanța orașului oferea un sprijin în valoare de 100 cor. de la fundația lui Stefan și Karolina Samborski meșteșugarului sărac sau văduvei lui. Cererile se depuneau până la sfârșitul lunii septembrie.

10.16. – **Cernăuți**: A apărut nr. 84 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-au publicat articolele „Gândirea liberă bucovineană față de polonezi”, „Sărbătoarea catolicismului în ținuturile limitrofe Kresy”, „Seimul bucovinean”, precum și corespon-

„O Józief” Michała Bałuckiego i „Złoty cielec” Stanisława Dobrzańskiego na dochód czerniowieckiego Koła Mieszanego TSL. Ponadto L. Gozdawa Godlewski wygłosił trzy monologi.

10.16. – Kaczyka: Uroczyste poświęcenie nowego rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP przez abp. dr. Józefa Bilczewskiego. Potem sumę odprawił abp Józef Weber, a kazanie w języku polskim wygłosił abp Józef Teodorowicz.

10.<16. – Czerniowce: Przy ul. Tempelgasse 8 osiadł asystent Uniwersytetu Lwowskiego, lekarz chorób skórnych i dróg moczowych dr Józef Rosenberg, specjalista, jakiego dotąd Czerniowce nie posiadały. Otworzył gabinet, w którym przyjmował pacjentów w godzinach 9:00-11:00, 15:00-17:00. Ponadto we wtorki, czwartki i soboty udzielał porad paniom w sprawach kosmetycznych.

10.17. – Czerniowce: Miejscowy „Sokół” wraz innymi miejscowymi organizacjami polskimi witał nowego prezydenta Bukowiny dr. Oktawiana Regnera-Bleylebena.

10.18. – Czerniowce: Uprzednio planowane na sobotę 15 października nabożeństwo żałobne w ormiańskokatolickim kościele parafialnym za spokój duszy Tadeusza Kościuszki w 87. rocznicę jego zgonu. Mszę św. zamówiło Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, które zaprosiło wszystkich rodaków do udziału w nabożeństwie.

10.18. – Czerniowce: Podczas posiedzenia Sejmu bukowińskiego prof. dr Alfred Halban wygłosił przemówienie wykazujące potrzebę zwiększenia liczby urzędników administracji politycznej i to o urzędników wyrosłych i wykształconych na Bukowinie, jako najlepiej znających miejscowe stosunki.

10.<20. – Czerniowce – Waszkowce: Prezydent kraju zaprezentował ks. Marcelego Zawadowskiego, ekspozyta w Kuropatnikach, konsystorzowi metropolitalnemu we Lwowie na rzymskokatolickie probostwo *regiae collationis* w Waszkowcach n/Czeremoszem.

10.20. – Czerniowce: Ukazał się 85. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły „Polacy u prezydenta kraju” i „Sejm bukowiński” oraz o dwutygodniku dla dzieci „Promyk”.

10.20. – Czerniowce, sala TBPiCP: Zebranie pań polskich obradujących nad urządzeniem tomboli połączonej z koncertem na dochód towarzystwa Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza. Na czele komitetu zarządzającego imprezę stanęły Zofia Halbanowa, Olga Świerchowa i Maria Witwicka, które zaapelowały o ofiarowanie fantów i pieniędzy.

dența din Liov. La acest număr a fost anexat capitolul 23 al volumului II al romanului „Bezimienna” de J. I. Kraszewski.

10.16. – Cernăuți, sala APAF și L: Au fost organizate de Cercul SȘP spectacole de amatori foarte reușite: „O Józief” de Michał Bałucki și „Złoty cielec” de Stanisław Dobrzański pentru venitul Cercului Mixt al SȘP din Cernăuți. În afară de aceasta, L. Gozdawa Godlewski a ținut trei monologuri.

10.16. – Căcica: Sfințirea festivă a noii biserici romano-catolice parohiale „Adormirea Maicii Domnului” de către arh. dr. Józef Bilczewski. Apoi Sf. Liturghie solemnă a fost celebrată de arh. Józef Weber, iar predica a fost ținută de arh. Józef Teodorowicz.

10.<16. – Cernăuți: Pe str. Tempelgasse 8 s-a stabilit asistentul Universității din Liov, doctor în boli de piele și ale sistemului urinar, dr. Józef Rosenberg, specialist de care orașul Cernăuți nu a avut parte până acum. A deschis un cabinet în care își primea pacienții între orele 9:00-11:00, 15:00-17:00. În afară de aceasta, marțea, joia și sâmbăta a oferit sfaturi doamnelor în chestiuni cosmetice.

10.17. – Cernăuți: Societatea „Sokół” din localitate împreună cu alte organizații locale poloneze l-a întâmpinat pe noul președinte al Bucovinei, dr. Octavian Bleyleben.

10.18. – Cernăuți: A avut loc slujba de pomenire planificată anterior pentru sâmbătă, 15 octombrie, pentru liniștea sufletului lui Tadeusz Kościuszko în biserica armeano-catolică la împlinirea a 87 de ani de la dispariția sa. Sf. Liturghie a fost ținută la cerea Societății de Gimnastică „Sokół” care i-a invitat pe toți compatrioții la slujbă.

10.18. – Cernăuți: În cadrul ședinței Seimului bucovinean, prof. dr. Alfred Halban a ținut un discurs arătând nevoia de creștere a numărului funcționarilor administrației politice și aceasta cu referire la funcționarii crescuți și educați în Bucovina, întrucât cunosc cel mai bine relațiile locale.

10.<20. – Cernăuți – Vășcăuți: Președintele țării l-a prezentat pe pr. Marceli Zawadowski, paroh în Kuropatnikî, consistoriului mitropolitan din Liov pentru parohia romano-catolică *regiae collationis* în Vășcăuți pe Ceremuș.

10.20. – Cernăuți: A apărut nr. 85 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-au publicat, printre altele, articolele „Polonezii la președintele țării” și „Seimul bucovinean”, precum și despre publicația „Promyk” – bisăptămânal pentru copii.

10.20. – Cernăuți, sala APAF și L: A avut loc întâlnirea doamnelor poloneze în care s-a dezbătut organizarea tombolei și a concertului pentru venitul societății Internatului Polonez „A. Mickiewicz”. În fruntea comitetului de organizare a petrecerii s-au

10.20. – Czerniowce: Ostateczny termin przyjmowania podań o stypendium fundacji śp. Antoniego Zadurowicza. O stypendium mogli się ubiegać wyłącznie studenci obrządku ormiańskokatolickiego i ormiańskoorientalnego.

10.23. – Czerniowce: Ukazał się 86. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły: „Nasze krzywdy w szkołach”, „Mowa posła dr. Alfreda Halbana wypowiedziana na posiedzeniu Sejmu d. 18 października 1904”, „Wybory do Rady Miejskiej”, „Sejm bukowiński”, „Głosy prasy w sprawach bukowińskich”. Tutaj też zarząd czerniowieckiego Koła Mieszaniego TSL podziękował amatorom za przedstawienie na dochód Koła.

10.23. – Czerniowce: Nabożeństwo za naczelnika Tadeusza Kościuszkę w kościele ormiańskokatolickim odprawił ks. Walenty Dubiel, który po Mszy św. wraz ks. proboszczem Kajetanem Kasprowiczem i ks. Zygmuntem Szymonowiczem przy katafalku odśpiewali *Libera*.

10.23. – Czerniowce, sala TBPiCP: Urządzona przez Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” akademii z okazji 87. rocznicy zgonu naczelnika Tadeusza Kościuszki.

10.24. – Czerniowce: Zebranie przedwyborcze wielkiej własności dla wyboru kandydata na posła.

10.24. – Czerniowce, sala Towarzystwa Muzycznego: Koncert skrzypaczki Stefi Geyer, która rok wcześniej uświetniła urządzone przez „Ognisko” obchody mickiewiczowskie.

10.25. – Czerniowce: Wybory posła właścicieli wielkich własności.

10.27. – Czerniowce: Ukazał się 87. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim artykuły „Sejm bukowiński” i „Obchód rocznicy zgonu Tadeusza Kościuszki”. Do numeru dołączono 1. arkusz „Żywotów znacznych w XVIII wieku ludzi” Juliana Ursyna Niemcewicza.

10.27. – Czerniowce, sala TBPiCP: Odczyt Zenona Jastrzębskiego, powstańca 1863 r. i dwukrotnego zesłańca syberyjskiego.

10.27. – Czerniowce: Na posiedzeniu centralnego komitetu wyborczego prof. dr Alfred Halban oświadczył w imieniu wyborców polskich, iż zgadza się na zachowanie zaproponowanej liczby przedstawicieli poszczególnych narodowości w Radzie Miejskiej, jednakże czyni to dla zachowania pokoju, chociaż liczba radnych polskich jest daleka od tej, jaka im przysługuje ze względu na liczbę Polaków w mieście.

10.27. – Czerniowce, gekoorientalna szkoła realna: Zgromadzenie nauczycielek bukowińskich szkół ludowych.

aflata Zofia Halbanowa, Olga Świerzechowa i Maria Witwicka, care au apelat la oferirea obiectelor pentru tombolă și a banilor.

10.20. – Cernăuți: Termenul limită de primire a cererilor pentru bursa fundației răposatului Antoni Zadurowicz. Pentru obținerea bursei puteau face demersuri exclusiv studenții de religie armeano-catolică și armeano-orientală.

10.23. – Cernăuți: A apărut nr. 86 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-au publicat, printre altele, articolele: „Greșelile noastre în școli”, „Discursul deputatului dr. Alfred Halban rostit la ședința Seimului din data de 18 octombrie 1904”, „Alegerile pentru Consiliul Orășenesc”, „Seimul bucovinean”, „Vocea presei în chestiunile bucovinene”. Tot aici conducerea Cercului Mixt din Cernăuți a SSP a mulțumit amatorilor pentru spectacolul prezentat în folosul Cercului.

10.23. – Cernăuți: A avut loc o liturghie pentru generalul Tadeusz Kościuszko celebrată de pr. Walenty Dubiel la biserica armeano-catolică, care după Sf. Liturghie împreună cu pr. paroh Kajetan Kasprowicz și pr. Zygmunt Szymonowicz au cântat *Libera* în fața catafalcului.

10.23. – Cernăuți, sala APAF și L: A avut loc o adunare comemorativă organizată de Societatea de Gimnastică „Sokół” cu ocazia împlinirii a 87 de ani de la dispariția generalului Tadeusz Kościuszko.

10.24. – Cernăuți: A avut loc o ședință preelectorală a mării proprietăți pentru alegerea unui candidat pentru funcția de deputat.

10.24. – Cernăuți, sala Societății Muzicale: A avut loc concertul violonistei Stefi Geyer, care cu un an în urmă a participat la aniversarea lui Mickiewicz organizată de Societatea Academică Poloneză „Ognisko”.

10.25. – Cernăuți: Au avut loc alegerile pentru funcția de deputat a proprietarilor marilor proprietăți.

10.27. – Cernăuți: A apărut nr. 87 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care s-au publicat articolele „Seimul bucovinean” și „Aniversarea dispariției lui Tadeusz Kościuszko”. În acest număr a fost anexat capitolul 1 al „Vieților oamenilor importanți din sec. XVIII” de Julian Ursyn Niemcewicz.

10.27. – Cernăuți, sala APAF și L: A avut loc prelegerea lui Zenon Jastrzębski, insurgent din anul 1863, de două ori deportat în Siberia.

10.27. – Cernăuți: La ședința comitetului electoral central, prof. dr. Alfred Halban a declarat în numele alegătorilor polonezi că va fi de acord să păstreze numărul de reprezentanți propus fiecărei naționalități din Consiliul Orășenesc, însă face aceasta pentru păstrarea liniștii, deși numărul consilierilor polonezi este departe de numărul care li se cuvine, ținând seama de numărul polonezilor din oraș.

10.28. – Czerniowce: Wybory w trzecim okręgu wyborczym.

10.29. – Czerniowce, lokal TBPiCP: Nadzwyczajne zebranie wydziału TBPiCP pod przewodnictwem dr. Tadeusza Mischkego. Załatwiono bieżące sprawy administracyjne, przyjęto pięciu nowych członków i pożegnano wieloletniego członka wydziału Henryka Altheima, świetnie prowadzącego księgowość Towarzystwa. Powołano do wydziału Alfreda Skrzyckiego i dr. Antoniego Świerżchę na miejsce ubylego H. Altheima i dr. Celestyna Podlewskiego.

10.30. – Czerniowce: Ukazał się 88. numer 22. rocznika „Gazety Polskiej”, do którego dołączono 2. arkusz „Żywotów znaczących w XVIII wieku ludzi” Juliana Ursyna Niemcewicza.

10.30. – Lwów: Po nabożeństwie w katedrze pochód delegacji stowarzyszeń, uroczyste odsłonięcie kolumny Mickiewicza, złożenie wieńców, a wieczorem raut w Kole Literackim, przedstawienie w teatrze i wieczornica urządzona przez młodzież. W uroczystości uczestniczyli Polacy z Bukowiny, a pośród nich delegacja kolejarzy, członków Koła Mieszanego TSL i grupa 26 sokołów czerniowieckich, którzy przybyli specjalnym pociągiem pociągami pospiesznym, załatwionym przez Franciszka Meisnera z ramienia stowarzyszenia urzędników kolejowych.

10.31. – Czerniowce: Dyrekcja Bukowińskiego Polskiego Towarzystwa Zaliczkowego i Oszczędności (W. Sołtyński, M. Trzeciński, St. Sołtyński – księgowy) sporządziła „Sprawozdanie (...) za październik 1904”.

dr Jan Bujak – Kraków

10.27. – Cernăuți, școala reală greco-orientală: A avut loc adunarea profesoarelor de la școlile populare bucovinene.

10.28. – Cernăuți: Au avut loc alegerile în a treia circumscripție electorală.

10.29. – Cernăuți, localul APAF și L: A avut loc ședința extraordinară a consiliului APAF și L sub conducerea dr. Tadeusz Mischke. Au fost rezolvate chestiunile actuale administrative, au fost acceptați cinci noi membri și s-a luat rămas bun de la membrul consiliului de mulți ani Henryk Altheim care a ținut excelent contabilitatea Societății. Au fost numiți în consiliul Alfred Skrzycki și dr. Antoni Świerżcha în locul fostului membru H. Altheim și al dr. Celestyn Podlewski.

10.30. – Cernăuți: A apărut nr. 88 al anului 22 al „Gazetei Polone” în care a fost anexat capitolul 2 al „Vieților oamenilor importanți din sec. XVIII” de Julian Ursyn Niemcewicz.

10.30. – Liov: După Sf. Liturghie de la catedrală a avut loc defilarea delegației asociațiilor, dezvelirea festivă a coloanei lui Mickiewicz, depunerea cununilor, iar seara a avut loc o recepție la Cercul Literar, un spectacol la teatru și o serată organizată de tineret. La eveniment au participat polonezi din Bucovina, printre ei aflându-se delegația muncitorilor la căile ferate, a membrilor Cercului Mixt al SSP și un grup de 26 de șoimi din Cernăuți care au sosit cu un tren special pus la dispoziție datorită lui Franciszek Meisner de la asociația funcționarilor feroviari.

10.31. – Cernăuți: Conducerea Societății Poloneze de Creditare și Economii din Bucovina (W. Sołtyński, M. Trzeciński, St. Sołtyński – contabil) a redactat „Darea de seamă (...) pentru luna octombrie 1904”.

Trad. Ilona Biseada

KALENDARIUM ROCZNIC 2019 CALENDARUL ANIVERSĂRILOR

LISTOPAD

2 XI – 75. rocznica śmierci **Karola Irzykowskiego** (1873-1944), krytyka literackiego, pisarza;
4 XI – 85. rocznica urodzin **Michała Głowińskiego** (1934), teoretyka i krytyka literatury, eseisty;
5 XI – 15. rocznica śmierci **Jerzego Dudy-Gracza** (1941-2004), malarza, rysownika, pedagoga;
6 XI – 75. rocznica **Marii Rodziewiczówny** (1863-1944), powieściopisarki;
7 XI – 170. rocznica urodzin **Józefa Chelmońskiego** (1849-1914), malarza;

NOIEMBRIE

2 XI – 75 de ani de la moartea lui **Karol Irzykowski** (1873-1944), critic literar, scriitor;
4 XI – 85 de ani de la nașterea lui **Michał Głowiński** (1934), teoretician și critic literar, eseist;
5 XI – 15 ani de la moartea lui **Jerzy Duda-Gracz** (1941-2004), pictor, desenator, pedagog;
6 XI – 75 de ani de la moartea **Marii Rodziewiczówna** (1863-1944), romancieră;
7 XI – 170 de ani de la nașterea lui **Józef Chelmoński** (1849-1914), pictor;

9 XI – 180. rocznica urodzin **Tadeusza Korzona** (1839- 1918), historyka;
10 XI – 50. rocznica śmierci **Tadeusza Peipera** (1891-1969), polskiego poety żydowskiego pochodzenia, krytyka literackiego, eseisty, założyciela i redaktora czasopisma „Zwrotnica”; 135. rocznica urodzin **Zofii Nalkowskiej** (1884-1954), pisarki i dramatopisarki;
11 XI – 95. rocznica urodzin **Andrzeja Łapickiego** (1924-2012), aktora i reżysera teatralnego;
12 XI – 85. rocznica urodzin **Joanny Olczak-Ronikier** (1934), pisarki, współzałożycielki kabaretu „Piwnica pod Baranami”;
13 XI – 80. rocznica utworzenia **Związku Walki Zbrojnej** (1939), konspiracyjnej organizacji wojskowej, utworzonej na bazie Służby Zwycięstwu Polski, od 1942 r. pod nazwą Armia Krajowa;
15 XI – 65. rocznica urodzin **Aleksandra Kwaśniewskiego** (1954), polityka, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1995-2005;
17 XI – 65. rocznica śmierci **Tadeusza Banachiewicza** (1882-1954), astronoma, geodety i matematyka;
18 XI – 55. rocznica śmierci **Jana Stanisława Bystronia** (1892-1964), etnologa i socjologa;
21 XI – 150. rocznica urodzin **Kazimierza Stabrowskiego** (1869-1929), malarza;
22 XI – 110. rocznica urodzin **Aleksandra Wista** (1909-1976), konstruktora, wynalazcy, współtwórcy prototypu autobusu przegubowego Jelcz;
23 XI – 120. rocznica urodzin **Władysława Pobóg-Malinowskiego** (1899-1962), oficera Wojska Polskiego, historyka, publicysty;
25 XI – 110. rocznica śmierci **Cypriana Godebskiego** (1835-1909), rzeźbiarza;
26 XI – 150. rocznica urodzin **Stanisława Estreichera** (1869-1939), historyka prawa, bibliografa i publicysty;
27 XI – 140. rocznica urodzin **Adama Tadeusza Wieniawskiego** (1879-1950), kompozytora, pedagoga;
28 XI – 125. rocznica urodzin **Arkadego Fiedlera** (1894-1895), prozaika, reportera, podróżnika;
29 XI – 150. rocznica urodzin **Andrzeja Pszenickiego** (1869-1941), inżyniera budownictwa mostów i budowli stalowych.

9 XI – 180 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Korzon** (1839- 1918), istoric;
10 XI – 50 de ani de la moartea lui **Tadeusz Peiper** (1891-1969), poet polonez de origine evreiască, critic literar, eseist, fondatorul și redactorul publicației „Zwrotnica”; 135 de ani de la nașterea **Zofiei Nalkowska** (1884-1954), scriitoare și dramaturgă;
11 XI – 95 de ani de la nașterea lui **Andrzej Łapicki** (1924-2012), actor, regizor de teatru;
12 XI – 85 de ani de la nașterea **Joannei Olczak-Ronikier** (1934), scriitoare, cofondatoare a cabaretului „Piwnica pod Baranami”;
13 XI – 80 de ani de la întemeierea organizației militare conspirative **Związek Walki Zbrojnej** (Uniunea Lupei Armate) (1939), creată pe baza organizației Służba Zwycięstwu Polski (Serviciul de Biruință a Poloniei), din 1942 sub denumirea Armata Națională (AK);
15 XI – 65 de ani de la nașterea lui **Aleksander Kwaśniewski** (1954), politician, Președintele Republicii Polone între anii 1995-2005;
17 XI – 65 de ani de la moartea lui **Tadeusz Banachiewicz** (1882-1954), astronom, geodez și matematician;
18 XI – 55 de ani de la moartea lui **Jan Stanisław Bystron** (1892-1964), etnolog și sociolog;
21 XI – 150 de ani de la nașterea lui **Kazimierz Stabrowski** (1869-1929), pictor;
22 XI – 110 de ani de la nașterea lui **Aleksander Wist** (1909-1976), constructor, inventator, cocreatorul prototipului autobuzului articulat „Jelcz”;
23 XI – 120 de ani de la nașterea lui **Władysław Pobóg-Malinowski** (1899-1962), ofițer al Armatei Polone, istoric, publicist;
25 XI – 110 ani de la moartea lui **Cyprian Godebski** (1835-1909), sculptor;
26 XI – 150 de ani de la nașterea lui **Stanisław Estreicher** (1869-1939), istoric al dreptului, bibliograf și publicist;
27 XI – 140 de ani de la nașterea lui **Adam Tadeusz Wieniawski** (1879-1950), compozitor, pedagog;
28 XI – 125 de ani de la nașterea lui **Arkady Fiedler** (1894-1895), prozator, reporter, călător;
29 XI – 150 de ani de la nașterea lui **Andrzej Pszenicki** (1869-1941), inginer constructor de poduri și de construcții metalice.

GRUDZIEN

1 XII – 285. rocznica urodzin **Adama Czartoryskiego** (1734-1823), polityka, pisarza, krytyka literackiego i teatralnego; 75. rocznica pierwszego wydania **Polskiej Kroniki Filmowej** (1944);
5 XII – 105. rocznica urodzin **Stanisława Dygata** (1914-1978), powieściopisarza, dramaturga; 40.

DECEMBRIE

1 XII – 285 de ani de la nașterea lui **Adam Czartoryski** (1734-1823), politician, scriitor, critic literar și de teatru; 75 de ani de la prima publicare a **Cronicilor Poloneze Filmate** (1944);
5 XII – 105 ani de la nașterea lui **Stanisław Dygat** (1914-1978), romancier, dramaturg; 40 de ani de la

rocznica śmierci **Józefa Chalasińskiego** (1904-1979), socjologa i humanisty;
11 XII – 25. rocznica śmierci **Stanisława Maczka** (1892-1994), generała, dowódcy I Dywizji Pancerniej Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie;
13 XII – 330. rocznica śmierci **Zbigniewa Morsztyna** (1628-1689), poety epoki baroku;
15 XII – 195. rocznica urodzin **Juliusza Kossaka** (1824-1899), malarza, rysownika i ilustratora; 160. rocznica urodzin **Ludwika Zamenhafa** (właśc. Eliezer Lewi Zamenhof) (1859-1917), polskiego lekarza pochodzenia żydowskiego, poligloty, twórcy języka esperanto; 15. rocznica śmierci **Józefa Waczkowa** (1933-2004), poety, tłumacza;
17 XII – 65. rocznica śmierci **Zofii Nalkowskiej** (1884-1954), pisarki i dramatopisarki;
18 XII – 90. rocznica urodzin **Józefa Glempa** (1929-2013), prymasa Polski w latach 1981-2009;
19 XII – 65. rocznica śmierci **Ludwika Solkiego** (właśc. Ludwik Napoleon Sosnowski) (1855-1954), aktora, reżysera, dyrektora Teatru Miejskiego w Krakowie;
21 XII – 145. rocznica urodzin **Tadeusza Boy-Żeleńskiego** (1874-1941), krytyka teatralnego i literackiego, publicysty, pisarza, poety, tłumacza;
100. rocznica założenia **Polskiego Związku Piłki Nożnej** (1919);
28 XII – 80. rocznica śmierci **Stanisława Estreichera** (1869-1939), historyka prawa, bibliografa i publicysty;
30 XII – 20. rocznica śmierci **Jerzego Waldorffa** (1910-1999), pisarza, publicysty, krytyka muzycznego;
31 XII – 65. rocznica śmierci **Władysława Umińskiego** (1865-1954), prozaika, popularizatora nauki.

moartea lui **Józef Chalasiński** (1904-1979), socjolog și umanist;
11 XII – 25 de ani de la moartea lui **Stanislaw Maczek** (1892-1994), general, comandant al Diviziei I Blindate a Forțelor Armate Poloneze din Vest;
13 XII – 330 de ani de la moartea lui **Zbigniew Morsztyn** (1628-1689), poet al epocii barocului;
15 XII – 195 de ani de la nașterea lui **Juliusz Kossak** (1824-1899), pictor, desenator, ilustrator; 160 de ani de la nașterea lui **Ludwik Zamenhof** (de fapt, Eliezer Lewi Zamenhof) (1859-1917), medic polonez de origine evreiască, poliglot, creatorul limbii esperanto; 15 ani de la moartea lui **Józef Waczków** (1933-2004), poet, traducător;
17 XII – 65 de ani de la moartea **Zofiei Nalkowska** (1884-1954), scriitoare și dramaturgă;
18 XII – 90 de ani de la nașterea lui **Józef Glemp** (1929-2013), primat al Poloniei între anii 1981-2009;
19 XII – 65 de ani de la moartea lui **Ludwik Solski** (de fapt, Ludwik Napoleon Sosnowski) (1855-1954), actor, regizor, director al Teatrului Municipal din Cracovia;
21 XII – 145 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Boy-Żeleński** (1874-1941), critic de teatru și critic literar, publicist, scriitor, poet, traducător; 100 de ani de la întemeierea **Asociației Poloneze de Fotbal** (1919);
28 XII – 80 de ani de la moartea lui **Stanislaw Estreicher** (1869-1939), istoric al dreptului, bibliograf și publicist;
30 XII – 20 de ani de la moartea lui **Jerzy Waldorff** (1910-1999), scriitor, publicist, critic muzical;
31 XII – 65 de ani de la moartea lui **Władysław Umiński** (1865-1954), prozator, popularizator al științei.

Pismo Związku Polaków w Rumunii | Revista Uniunii Polonezilor din România

POLONUS

ISSN 1223-4192

Str. Ion Vodă Viteazul nr 5

720034 Suceava

Tel./fax: +40 230 520355

e-mail: redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

DTP | Druk | Tipar

Redactor naczelny

Redactor șef

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Kolektyw redakcyjny

Colectivul de redacție

Barbara Breabăn

Iuliana Agneșca Dascălu

Ilona Biseada

Przedsięwzięcie jest współfinansowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” ze środków otrzymanych od Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą.

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

